

Pri privatizaciji državnih podjetij bodo sodelovali tudi zaposleni

Pogajanja o socialnem sporazumu so se nadaljevala tudi v tem tednu. Socialni partnerji so obravnavali poglavje o konkurenčnosti slovenskega gospodarstva v povezavi s prestrukturiranjem podjetij. Dogovorili so se, da bo vlada v postopke privatizacije podjetij v državni lasti vključevala tudi sindikate in druge predstavnike zaposlenih. Državna podjetja naj bi prodajali po zaokroženih celotah in ne po delih. S tem naj bi zagotovili, da ob prodaji Telekomu in podjetij v energetiki ne bi prišlo do ugotavljanja presežnih delavcev. Kot nam je povedal Dušan Semolič, bodo v pro-

gram zagotavljanja konkurenčnosti gospodarstva vključeni tudi programi ustanavljanja novih delovnih mest.

Kot so se dogovorili pogajalci, bo socialni sporazum dopolnjen še s poglavjem o pomoči podjetjem v težavah, reševanju problemov v zvezi z varstvom okolja, spodbujanju novih investicij. Reševanje okoljevarstvenih problemov naj bi bilo tenkočutno, saj bi sicer lahko prišlo do ukinjanja velikega števila delovnih mest. Hkrati so pogajalci še menili, da reševanje okoljskih problemov lahko pomeni tudi odpiranje novih delovnih mest.

Partnerji so načelno soglašali s cilji zdravstvene reforme. Konkreten predlog le-te bo vlada pripravila v januarju prihodnje leto.

Zakon o udeležbi delavcev pri dobičku ponovno v parlament

Po besedah Dušana Semoliča na tiskovni konferenci prejšnji četrtek je udeležba delavcev pri delitvi dobička utemeljena, ker tudi oni prispevajo k njegovemu ustvarjanju. Če bi to možnost uredili na Finskem in v Franciji, ni nobenega razloga, da je ne bi tudi pri nas. Tudi zaposleni v Angliji in na Danskem so udeleženi pri dobičku, čeprav to področje ni urejeno z zakonodajo. Udeležbo zaposlenih pri dobičku vsebuje tudi priporočilo Sveta Evropske unije št. 92/443/EEC iz leta 1992. Strokovnjaki ugotavljajo, da to dobro vpliva na gospodarske rezultate. Zakon o udeležbi zaposlenih pri dobičku je že bil v parlamentarni obravnavi, vendar zaradi pomanjkanja politične volje neuspešno. ZSSS želi politične stranke spodbuditi, da udeležbi zaposlenih pri dobičku namenijo ustrezno pozornost. Pri tem naj upoštevajo, da naj bi bilo izplačilo dobička odloženo za tri leta, kar bi podjetjem omogočilo denar usmeriti v naložbe.

Po besedah Braneta Mišiča je bil predlog zakona o udeležbi delavcev pri dobičku leta 1997 pripravljen na pobudo ZSSS. Načelno odpora je ta predlog dobil tudi na seji ekonomsko-socialnega sveta, svoje mesto je do-

bil tudi v sporazumu prejšnje vladne koalicije. Ker se z zakonom več let ni nič zgodilo, je po novem poslovníku državnega zbora izpadel iz procedure. Zato ZSSS predlaga ekonomsko-socialnemu svetu, naj od vlade zahteva ponovno uvrstitev umaknjeneega zakona v proceduro.

ZSSS se za ta zakon zavzema, ker bi prispeval k taki plačni politiki, ki bi upoštevala rast produktivnosti in uspešnosti poslovanja. Ker bi denar začasno ostal v podjetjih, bo bil lahko vložen v razvoj. Možno bi ga bilo uporabiti tudi za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Novi zakon bi tako prispeval k izboljšanju konkurenčnosti gospodarskih družb. Dobro bi bilo tudi, če bi bile za udeležbo zaposlenih pri dobičku uvedene davčne olajšave. Zaradi predlaganega zakona bo prišlo do izpada prihodkov v proračun, vendar je po Mišičevih besedah treba upoštevati, da bi zakon dolgoročno pozitivno vplival na gospodarski razvoj. Udeležba zaposlenih pri dobičku bi tudi zmanjšala pritisk za visoke plače po individualnih pogodbah. Namesto tega bi prišlo do neposredne povezave med rezultati gospodarjenja in izplačili plač.

Poziv za izplačilo 13. plače

Kot vsa zadnja leta tudi letos ZSSS poziva delodajalce, naj skladno z 49. členom splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti in ob upoštevanju kolektivnih pogodb dejavnosti in podjetij pred koncem letošnjega leta zagotovijo izplačilo 13. plače iz naslova uspešnosti. ZSSS delodajalce še poziva, naj v decembru izplačajo tudi božičnico, če je to določeno s kolektivno pogodbo ali z dogovorom s sindikatom v podjetju.

Dve skupščini in kongres sindikatov dejavnosti

Prejšnji teden sta bili skupščini Sindikata Glosa in Sindikata vzgoje, izobraževanja in raziskovanja Slovenije (Sindikata Vir), ter kongres Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS).

Delegati na skupščinah in kongresu so delo v preteklem obdobju ocenili pozitivno ter dosedanjim nosilcem odgovornih funkcij le-te zaupali tudi za prihodnji mandat.

Predsednica Sindikata Vir bo tako še naprej Antica Debeljak, sekretar pa Bojan Hribar, predsednik Glose ostaja Doro Hvalica, SDTS bo predsedoval Franci Lavrač, podpredsednica pa bo Nevenka Knapič.

Poročilom s teh skupščin in kongresa smo namenili kar dobro polovico našega glasila, in sicer strani od 2 do 7 ter 10 in 11.

Predlog za odločilni veto na spremembe zakona o trgovini

Državni svetnik Dušan Semolič je vložil predlog za izglasovanje odločilnega veta na spremembe zakona o trgovini. Za Sindikat delavcev trgovine Slovenije (SDTS) so sporne zlasti določbe spremenjenega zakona, po katerih bodo trgovine odprte lahko vse dni, če se bo delodajalec o tem sporazumel z zaposlenimi. Poslanci so zavrnili amandma sindikata, po katerem bi bilo obratovanje trgovin praviloma omejeno na šest dni v tednu.

Državni svet bo o predlogu odločilnega veta odločal na seji 30. oktobra. Če odločilni veto ne bo sprejet, bo SDTS začel zbirati podpise za zakonodajni referendum.

Prvi kongres Sindikata delavcev trgovine Slovenije

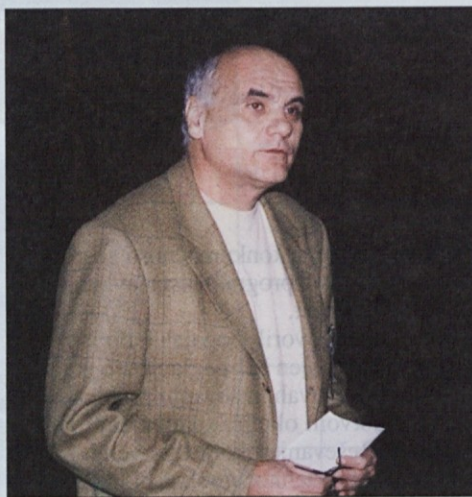
Odločen boj za humanizacijo dela

V veliki dvorani Gasilskega doma v Žalcu je bil konec minulega tedna prvi kongres Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS). Uvodoma so si delegati in gosti ogledali kratek film o dejavnosti tega sindikata, ki združuje 42.000 članov. **Franci Lavrač** je zatem pozdravil delegate in goste, katerimi sta bila sekretar ZSSS **Milan Utroša** in predsednica hrvaškega sindikata trgovskih delavcev **Ana Knežević**. Delegatom in gostom kongresa se je pred zaključkom pridružil tudi predsednik ZSSS **Dušan Semolič**, ki je bil pred tem na kongresu sindikata Glosa.

Urediti bo treba reprezentativnost delodajalskih organizacij in sindikatov

Delovno predsedstvo je najprej dalo besedo gostom. **Milan Utroša** je opozoril na osrednje naloge ZSSS v naslednjem obdobju, med katere sodijo pogajanja o novem socialnem sporazumu. Dolej v Sloveniji ni bil sklenjen še noben socialni sporazum ali drug pomemben dogovor med socialnimi partnerji, pri katerem ne bi tvorno sodelovali in ga na koncu tudi podpisali tudi Svobodni sindikati. Tako bo tudi tokrat.

Utroša je opozoril tudi na razprave o novem zakonu o kolektivnih pogodbah. Po njegovih besedah bo v novem zakonu treba na novo urediti reprezentativnost delodajalskih organizacij pa tudi sindikatov. Pri slednjem pa so Svobodni sindikati naleteli na nasprotovanje nekaterih drugih sindikatov. Kljub temu pa se mo-

Udeležence kongresa je nagovoril tudi sekretar ZSSS Milan Utroša.

rajo sindikalisti v Sloveniji enkrat prešteti in enako velja tudi za delodajalske organizacije. Tako bodo socialni partnerji vsaj vedeli, kdo koga predstavlja, kar je nujno za nadaljnji razvoj socialnega dialoga.

V imenu Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije je udeležence pozdravil sekretar **Jovo Labanac**. Članom in vodstvu se je zahvalil za sodelovanje ter jih pozval k nadaljnjemu skupnemu boju za pravice delavcev. Predsednik Sindikata gostinstva in turizma Slovenije **Iztok Bratož** pa se je v svojem pozdravnem go-

voru zavzel za še tesnejše sodelovanje med sindikati storitvenih dejavnosti, kakor je to tudi drugot v svetu.

V imenu Sindikata upokojencev Slovenije je kongres pozdravil **Edvard Kupčič**. Opozoril je, da se lahko delavci tudi po upokojitvi še naprej borijo za pravice delojemalcev. Predsednik Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije **Alojz Terbuc** pa je udeležence kongresa spomnil, da se oba sindikata borita za humanizacijo delovnega časa, zato je njuno sodelovanje še kako pomembno. »Sindikati v okviru ZSSS bomo močni samo, če bomo združeni,« je poudaril Terbuc. Udeležence kongresa je pozdravil tudi predsednik Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije **Drago Gajzer**.

Sprejem novega statuta je predlagal Stane Drobnič.

Temeljne naloge so uresničili

Poročilo o delu je jedrnatost predstavil **Franci Lavrač**. »Kar smo se v našem sindikatu dogovorili, smo tudi storili,« je dejal.

Opozoril je na številne uspehe, ki jih je ta sindikat dosegel v obdobju od 1988 do 2002. »Z veseljem lahko ugotovim, da smo v tem obdobju sprejeli nekaj izjemno pomembnih notranjih projektov, kot so prenovljeni statut, sprememba sistema financiranja SDTS, stavkovni in socialni sklad ter začetek mednarodnega povezovanja. Izpeljali smo tudi nekaj drugih projektov, ki so imeli za posledico našo notranjo utrditev,« je poudaril Lavrač. »Da smo bili v prizadevanjih za boljši ekonomski položaj delavcev v trgovini uspešni, dokazuje tudi dejstvo, da se nam je v minulih letih pridružilo okoli 4000 novih članov. Naš sindikat je v zadnjih štirih letih ustanovil tudi veliko novih podružnic v podjetjih po vsej Sloveniji.«

Lavrač je pred štirimi leti ob izvolitvi napovedal, da se bo SDTS ukvarjal z odpravljanjem krivic, ki so jim izpostavljeni delavci v trgovini, da se bo notranje utrdil in postal razpoznaven v javnosti. Vse to se je zgodilo.

Odprto in brez dlake na jeziku je opozoril tudi na nekatere naloge, ki jih niso uspeli v celoti uresničiti. Omenil je zlasti pogajanja o kolektivni pogodbi in boj za ustrezen obratovalni čas prodajaln. Obe bitki za sindikaliste še nista dobljeni.

Čeprav se je po Lavračevih besedah SDTS v minulih letih uspel uveljaviti kot enakopraven partner v socialnem dialogu, je pri reševanju vprašanja obratovalnega časa premalo uspešen, ker delodajalci v navezi z ministrstvom za gospodarstvo vztrajajo pri svojih zahtevah. Zato bodo sindikalisti začeli uporabljati druge metode sindikalnega boja.

Lavrač je opozoril tudi, da je kršitev delovne zakonodaje na področju trgovine v Sloveniji ogromno, zato sindikat sodeluje z inšpek-

Delegati in gosti so pozorno prisluhnili razpravam na kongresu.

Kandidatno listo je predstavila Marjeta Benko.

cijo za delo. Zoper izkoriščanje delavcev in kršitve delavskih pravic pa se bori tudi z vsemi drugimi oblikami sindikalnega boja.

Po Lavračevih besedah je bil SDTS zelo aktiven tudi v mednarodnih okvirih. S mednarodnimi konferencami, ki jih je pripravil v Sloveniji, je slovensko javnost in pristojne organe opozoril tudi na probleme, s katerimi se srečujejo delavci v trgovini pri nas.

Vse bitke še niso dobljene

Med naloge, ki jih sindikat delavcev trgovine ni v celoti uresničil, je Lavrač uvrstil usposabljanje sindikalnih zaupnikov. Po njegovih besedah se lahko delodajalcem postavi po robu samo dobro usposobljen sindikalni zaupnik.

»V vodstvu sindikata delavcev trgovine smo se trudili, da bi dosledno uresničili sprejeti program dela. Ali smo se trudili dovolj ali ne, pa boste povedali delegati,« je sklenil Lavrač.

K razpravi se je prvi priglasil sekretar SDTS

Sandi Bartol. Dejal je, da je rdeča nit delovanja sindikata trgovskih delavcev zavzemanje za humanizacijo pogojev dela v prodajalnah. SDTS se je v minulem obdobju zlasti odločno boril za omejitve obratovalnega časa na šest dni v tednu. Pri tem si je sindikat delavcev trgovine pridobil močno podporo v javnosti in v številnih civilnodružbenih organizacijah, vključno z mediji. »V zadnjem obdobju je bilo v časnikih in elektronskih medijih objavljenih veliko člankov o obratovalnem času v trgovini, kar 95 odstotkov pa jih je bilo naklonjenih zahtevam našega sindikata,« je dejal Bartol. Po njegovih besedah je v svojem letnem poročilu temu vprašanju posvetil veliko pozornosti tudi varuh človekovih pravic. Sindikat delavcev trgovine pri zagotavljanju ustreznih pogojev delavcem v trgovini dobro sodeluje tudi z inšpekcijskimi službami, zavestnike pa je sindikat dobil tudi med nekaterimi preudarnimi delodajalci, ministrstvi in še zlasti potrošniki. »Podpira nas Zveza potrošnikov, žal pa nas ne podpirajo nekateri konkurenčni sindikati, ki so našim aktivnostim zasadili celo nož v hrbet,« je opozoril Bartol.

Resolucija o obratovalnem času

Nato je Bartol delegate in goste kongresa obvestil, da državni zbor ni podprl amandmaja, ki omejuje obratovalni čas v trgovinah na šest dni v tednu. To dokazuje, da ima tudi v našem državnem zboru podporo povampirjeni kapitalizem, ki ima pred očmi samo dobiček, malo pa mu je mar za pravice delavcev. Zakoni bi po Bartolovih besedah morali ščititi šibkejšo, ščitijo pa pet delodajalcev in jim omogočajo neupravičeno kovanje dobičkov na račun kratenja delavskih pravic.

Bartol je dejal, da bo uredništvu

NDE posredoval natančne informacije o tem, kako je glasoval kateri poslanec. »Naj se pred volitvami vidi, kako so se do tega pomembnega vprašanja, povezanega s pravicami delavcev, opredelili poslanci oziroma politične stranke, ki jim pripadajo.«

Sindikat delavcev trgovine po Bartolovih besedah v zvezi z obratovalnih časom prodajaln ne namerava vreči puške v koruzo, temveč se bo še naprej boril za zaščito pravic delavcev do počitka. Najprej bo SDTS predlagal državnemu svetu, naj izglasuje veto na zakon, ki ne upošteva amandmaja o omejitvi obratovalnega časa trgovin. Če s tem ne bodo uspeli, pa bodo v sindikatu delavcev trgovine začeli aktivnosti za uvedbo zakonodajnega referendumu o tem vprašanju. Pri tem računajo tudi na solidarnost v ZSSS. »To je moralna dolžnost do delavcev v trgovini,« je dejal Bartol in opozoril, da imajo podobne probleme delavci v trgovini tudi v drugih državah v tranziciji, med drugim tudi na Hrvaškem. »V Sloveniji se bomo morali odločiti, kar nam je bolj pomembno: ali 20 milijard dobička za izbrance, lastnike trgovskih podjetij, ali spoštovanje interesov in pravic družin oziroma delavcev ter delavcev v trgovini.

Delegati in gosti kongresa so Bartolovo razpravo pospremili z burnim aplavzom.

Nato je **Stane Drobnič** predstavil predlog novega statuta SDTS, ki so ga delegati brez razprave soglasno sprejeli.

Dosedanje vodstvo je dobilo še en mandat

Po razrešnici organom SDTS je kandidate za novo vodstvo SDTS predstavila **Marjeta Benko.** S tajnim glasovanjem so delegati za predsednika za naslednje mandatno obdobje izvolili **Francija Lavrača,** ki je od 72 prejel 71 glasov. Za podpredsednico je bila v drugem krogu ponovno izvoljena **Nevenka Knapič.** Za članice nadzornega odbora pa so bile izvoljene: **Ivica Gnezda Šuligoj, Dragica Fijavž, Bojana Hauptman, Tončka Jeraj in Jožica Bratanič.** Novo vodstvo so delegatke in delegati pozdravili z aplavzom.

Po izglasovanju resolucije o obratovalnem času slovenskih trgovin je program dela SDTS predstavil sekretar **Sandi Bartol.** Po njegovih besedah je v Sloveniji na pohodu najbolj liberalna obli-

Sandi Bartol je kongresu predlagal sprejetje posebne resolucije o odpiralnem času prodajaln.

ka divjega kapitalizma, ki prinaša dobičke peščici izbrancev, delavcem v trgovini pa krati osnovne pravice, ki jih imajo po ustavi. SDTS se bo potrudil, da bo do začetka prihodnjega leta, ko bo začel veljati novi zakon o delovnih razmerjih, usposobil svoje sindikalne zaupnike. Na ta način bo preprečil, da bi delodajalci zakon izkoristili za odpuščanje delavcev ali kratenje njihovih pravic. Kakor je dejal sekretar SDTS, se podobno kot Slovenija tudi vsa Evropa srečuje z globalizacijo in liberalizacijo, zato delavcem po vstopu naše države v Evropsko unijo ne bo nič lažje. Svoje pravice si bodo morali ob pomoči sindikata izboriti sami.

Zavzel se je tudi za spremembo plačne politike, saj še vse preveč delavk v trgovini prejema zgolj minimalno plačo. S takšno plačo pa ne morejo dostojno preživljati svojih družin. Sindikat ne sme dovoliti, da delavke, ki imajo časten in v svetu priznan poklic, zaradi pre nizkih plač izgubijo svoje dostojanstvo.

Po Bartolovih besedah si bo sindikat prizadeval za sprejetje nove kolektivne pogodbe za trgovino, v kateri bodo osnovne plače znatno višje, kar je ena od osrednjih nalog sindikata delavcev trgovine. SDTS bo še naprej sodeloval z inšpekcijo za delo, ki pa je preobremenjena in bi jo država morala okrepiti.

Sindikat delavcev trgovine si bo prizadeval uveljaviti 205. člen kazenskega zakonika Slovenije. Po njem so delodajalci, ki vedoma kršijo delavske pravice, kazensko odgovorni.

Kakor je dejal Bartol, bo SDTS še naprej uporabljal dosedanje in že preizkušene metode. Po njegovih besedah množični protesti v tej dejavnosti niso dovolj učinkoviti, saj jih je težko dobro organizirati. Sindikat si prav tako ne želi, da bi izpostavljali svoje zaupnice in zaupnike ter članice in člane, ki so vsakodnevno pod udarom delodajalcev. Za pravice delavcev se bo v glavnem boril preko javnosti. Pri predstavljanju sindikalnih stališč bodo osrednjo nalogo nosili funkcionarji in zaupniki SDTS in se delavkam in delavcem tako ne bo treba izpostavljati.

Bartol je pozdravil vse predloge za sodelovanje sindikatov storitve-

Nadaljevanje na naslednji strani

Delo SDTS med kongresoma je predstavil dosedanji in novi predsednik Francija Lavrač**Za podpredsednico je bila ponovno izvoljena Nevenka Knapič.**

nih in drugih dejavnosti. Opozoril je na pomembno vlogo ZSSS in na to, da SDTS sodeluje v vseh aktivnostih. »Danes smo lahko sindikalisti uspešni in močni samo, če smo dobro organizirani in medsebojno povezani,« je sklenil Bartol.

Po Bartolovem poročilu se je razvila živahna razprava, v kateri so delegati predlagali nekatere dodatne naloge in rešitve. Danilo Šipoš iz Pomurja je predlagal, naj SDTS bolje zaščiti svoje sindikalne zaupnike. Več delegatov pa je govorilo tudi o tem, kako po upokojitvi v sindikatu SDTS zadržati aktivne člane.

Predsednica sindikata trgovskih delavcev Hrvaške **Ana Knežević** je opozorila na uresničevanje delavskih pravic v multinacionalkah, na Hrvaškem imajo z njimi slabe izkušnje. Trgovci na Hrvaškem zaposlujejo delavce skoraj sa-

Najbolj zavzetim sindikalnim zaupnikom so na kongresu podelili zlatega merkurja.

Delovno predsedstvo je vodil Ladislav Kaluža.

mo za določen čas, najhuje pa je, ker morajo delavci vse početi. Med drugim čistijo tudi parkirišča in sanitarije, kar je za trgovce že iz sanitarnih razlogov neprimerno, da o njihovem dostojanstvu niti ne govorimo.

Pred zaključkom kongresa je udeležencem spregovoril še predsednik ZSSS. Strinjal se je z Lavračevimi besedami, da je sindikalno življenje sestavljeno iz zmag in porazov. Ob

tem pa poudaril, da sindikat delavcev trgovine ni izgubil bitke za ustrezen delovni čas, saj je vseskozi zelo aktivno deloval v skladu z interesi svojih članov in članic. To pa za sindikat pomeni zmago. Semolič je izrazil vse spoštovanje do vodstva in članov SDTS, saj so vedno aktivno in uspešno sodelovali v projektih in akcijah ZSSS.

Semolič je tudi opozoril, da je Slovenija ratificirala evropsko socialno listino, ki jasno govori tudi o počitku delavcev. Tisti, ki ne razumejo, da je v naši državi nedelja dan počitka, so boj za svoje ozke podjetniške interese pripeljali do absurda, na kar odločno opozarja tudi sin-

dikat trgovskih delavcev. Ob tem pa je po Semoličevih besedah trčil ob interese novodobne elite v Sloveniji, ki ne želi obvladovati samo obratovalnega časa prodajaln, temveč tudi šport, politiko, medije in v skrajni posledici tudi ljudi oziroma sindikate. Tega pa v Svobodnih sindikatih ne bomo dovolili, je sklenil Semolič in novemu vodstvu SDTS zaželel obilo uspehov v prihodnjih v prid delavcev v trgovini in vsega slovenskega delavstva.

Zlati merkurji za leto 2002

Na kongresu so podelili tudi najvišja priznanja Sindikata delavcev trgovine Slovenije. Zlatega merkurja za leto 2002 so za dolgoletno in uspešno sindikalno delo prejeli **Maksimilijan Breznik, Brane Rihter, Marjeta Benko, Zdravko Matkovič** in **Nevenka Rajhman**. Posebno priznanje sindikata pa so podelili **Stanislavi Zlatkovski**.

Tomaž Kšela

Delegati na 1. kongresu SDTS v Žalcu so sprejeli

Resolucijo

1. kongresa Sindikata delavcev trgovine Slovenije o obratovalnem času prodajaln:

1. Najostreje obsojamo ravnanje poslancev državnega zbora oziroma tistih poslancev, ki niso podprli amandmaja, ki omejuje obratovalni čas na šest dni v tednu. S tem je najvišji zakonodajni organ v Republiki Sloveniji dokazal, da je Slovenija še daleč od pravne in socialne države, za kar se deklarira v uvodnih določbah ustave.

2. V vseh razvitih parlamentarnih demokracijah je običaj, da parlament, kot najvišji zakonodajni organ, sprejema takšne zakone, da ščitijo šibkejši člen družbe, to je delavca. Slovenski parlament je s sprejetjem vladnega amandmaja k zakonu ravnal ravno nasprotno, saj je ne le omogočil divjo liberalizacijo obratovalnega časa, temveč dal dodatno spodbudo za še večje in huje kršitve temeljnih pravic delavcev do počitka, z vsemi socialnimi in sociološkimi posledicami za zaposlene.

3. Parlament je z izglasovanjem novele zakona o trgovini v Republiki Sloveniji vzpostavil sistem potrošništva oziroma potratništva v najslabšem pomenu besede, pri tem pa zanemaril zdravje delavk in družinske vrednote, ki naj bi bile temelj nacionalnega interesa.

4. Sindikat delavcev trgovine Slovenije bo javno objavil imena vseh poslank in poslancev, ki niso podprli amandmaja, ki smo ga vložili preko poslanskih skupin v državni zbor. Objavil pa bo tudi imena poslank in poslancev, ki so ga podprli in s tem pokazali, da jim je mar, v kakšnem

položaju živi in dela slovenska delavka in delavec v dejavnosti trgovine.

5. Sindikat delavcev trgovine Slovenije bo prek svetnikov iz vrst delojemalcev takoj sprožil pobudo za razpravo v državnem svetu in uporabo inštituta odločilnega veta na spremembe zakona o trgovini.

6. Če veto ali ponovno odločanje v državnem zboru ne bosta uspešna, bo začel s pripravami za zakonodajni referendum o omejevanju liberalnega obratovalnega časa v trgovini.

7. Sindikat delavcev trgovine Slovenije bo od predsedniških kandidatov v času volilne kampanje terjal, naj se v svojih javnih nastopih opredelijo do grobe liberalizacije obratovalnega časa v slovenski trgovini.

8. Sindikat delavcev trgovine Slovenije bo o nastalem položaju in ravnanju oblasti in zakonodajnega organa Republike Slovenije obvestil tuje sindikalne organizacije in tudi asociacije, ki presojajo primernost Slovenije za vstop v Evropsko unijo.

Na skupščini Glose je prejšnji petek sodelovalo več kot 50 delegatov in številni gosti. Delegati so sprejeli poročilo, programsko zaobljubo in novi statut. Izvolili so novi glavni in nadzorni odbor, statutarno komisijo in častno razsodišče. Za predsednika je bil tudi v novem mandatu izvoljen Doro Hvalica.

Druga skupščina Glose

Zaposleni v kulturi po zaslugi sindikata enakopravni z drugimi v javnem sektorju

Druga skupščina Glose je bila v pomenljivem okolju, Stanovski dvorani ljubljanskega gradu. Izбира prizorišča je po besedah Dora Hvalice, dosedanjega in novega predsednika, najprej kazalec odnosa do kulturne dediščine, hkrati pa tudi opozorilo graščakom na staro pravdo in nove zahteve.

Hvalica je najprej pozdravil goste, prvega predsednika Glose Rajka Stuparja, Dušana Semoliča, Cirila Baškoviča (državnega sekretarja na ministrstvu za kulturo), kolege iz drugih sindikatov: Karmen Leban, Miloša Mikoliča in Draga Ščernjaviča. Pozdravil je tudi ministrico Andrejo Rihter, ki se je opravičila zaradi drugih obveznosti.

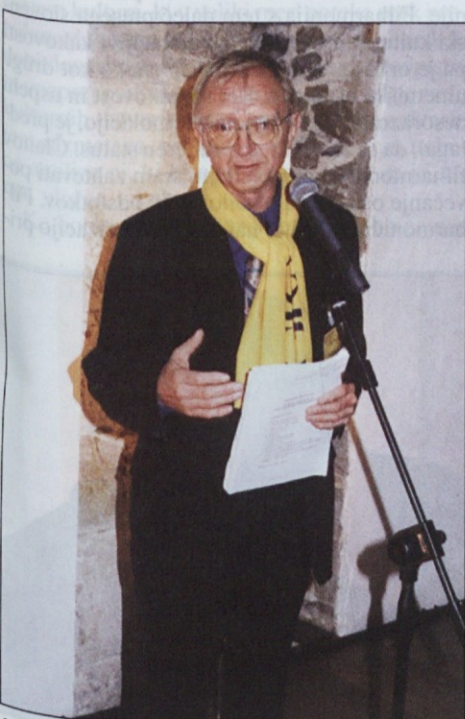
Po uvodnih formalnostih so delegati sprejeli poslovnik in izvolili delovna telesa.

V svojem govoru je Doro Hvalica dejal:

Veliko smo se naučili

Volilno-programske skupščine so mejniki, ki si jih postavljamo sami, da bi ob njih pregledali polja, ocenili pridelek in ugotovili, katero ledino je morda še mogoče preorati.

So zato, da bi obrisali prah na knjižnih poljih, pospravili gledališke garderobe, prelistali repertoar, obnovili štafelaje. Da bi z nekdanjimi primerjali sedanja delovna razmerja, plačne

Doro Hvalica, dosedanji in novi predsednik Glose

Skupščina je bila v lepo aranžirani Stanovski dvorani na ljubljanskem gradu.

liste, pravico do besede in človeških medsebojnih odnosov.

Da bi ugotovili, ali smo postorili tisto, kar smo obljubili, in zakaj morda ne, in da bi se namenili narediti tisto, kar nam doslej še ni uspelo in kar je treba narediti.

Predsednikov govor je na takšni skupščini pravzaprav nekaj, kar je nepotrebno, ga pa vsi pričakujejo – tudi predsednik.

Zadrega takšnega govora je seveda vsebinske narave. Ne more se namreč izogniti tistemu, kar je že zapisano v poročilu, in predlogu prihodnje programske usmeritve, torej je lahko le povzetek, repriza ali celo plagiat.

Drago, Metka, Alenka, Mira, Božidar, Fredi, Maša, Marko, Renato, Stane, Zora, Ludvik, Majda, Marijana, Pavel, Denis, Jelka, Janez, Silvij, Miroslava, Kristina, Vinko, Jože, Aleš in Jožica – in še mnogi drugi, v preteklih štirih letih smo skupaj opravili veliko delo, pogosto tudi uspešno. Razprava o poročilu naj bo razlog za ovacije ali za natezalnico.

Za prihodnost pa je preteklost pomembna le, če se iz nje kaj naučimo. Moja ocena je, da smo v teh letih dozoreli, da smo se mnogočesa naučili, da smo pametnejši in zvitejši.

Opravili smo veliko tlake, znali smo se izogniti biričemu in kaznovati valpte, po pravici nam morda očitajo tudi kako rokovnjaštvo in uspešno smo izpeljali svoj punt.

Vse to je bilo potrebno, da bi zaposleni v kulturi stopili v novo obdobje enakopravni in enakovredni v primerjavi z drugimi v javnem sektorju.

Mnogi se kitijo z našim perjem. Lastijo si za sluge pri pomembni izravnavi plač zaposlenih

v nosilnih poklicih v kulturi, ki smo jo dosegli s pogajanjem in s protestnim shodom »Za enakopraven položaj in dostojanstvo zaposlenih v kulturi« 28. maja 2001.

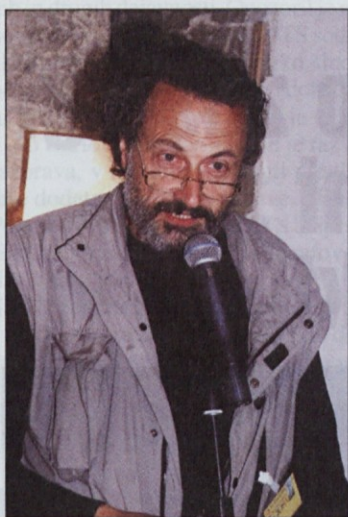
Hvalijo se z zelo uspešno uvrstitvijo zaposlenih v kulturi v kategorijo najbolje plačanih intelektualnih poklicev v državi po novem zakonu o sistemu plač v javnem sektorju, čeprav je dokumentirano dokazano, da je to v celoti za sluga Sindikata Glosa.

Nekateri so se celo z lažmi vrinili v kulturne zavode in med naše člane. Skušajo najedati notni sindikat, ki sicer ne more nikoli imeti štirideset tisoč članov, ker je v kulturi zaposlenih manj kot štiri tisoč. Lahko pa preprečimo škodljivo drobljenje moči, lahko pomagamo ohraniti dragocen odnos tistih Slovencev do kulture, ki se, med drugim, že desetletja uspešno upirajo poizkusom nekaterih, da bi skrb za kulturo delili (več babic ...) ali da bi jo pritaknili kakemu drugemu ministrstvu (na primer za šport).

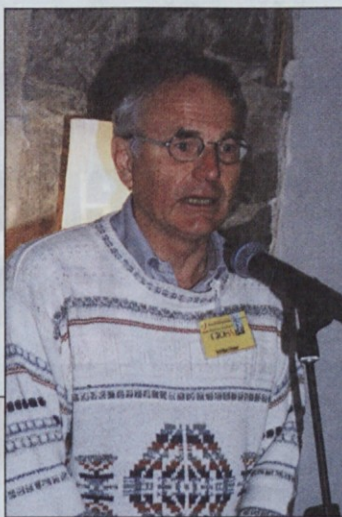
Slovenci se pač hranimo s kulturo. Pod razpelom ali tam, kjer je včasih bilo razpelo, imamo skromno knjižno polico. Pesnike, godce in igralce imamo za žlahtne posebneže. Nostalgična romantika? Ne. To so dejstva. Brez kulture nas ni. Z njo se istovetimo.

Kultura pa ni nekaj nedoločljivega, kultura so njeni ustvarjalci in njihovo delo, so ljudje, ki jim je dano to veselje, volja in milost čutiti več, biti ustvarjalni.

Toda slabo plačani, v direktorsko samovoljo ujeti in s pogodbami o zaposlitvi za določen čas prisiljeni v molk, ustvarjalci ne morejo biti ustvarjalni. Beraški, zapiti, lačni in jetični pesniki sodijo

Rajko Stupar,
prvi predsednik
Glose

Kristijan Ukmar
iz SNG Opera in
balet

Jelka Brvar,
predsednica
verifikacijske
komisije.

Drago Arko
iz Slovenske filharmonije

v slabe šolske učbenike in ne v kulturno podobo Slovenije, ki se bo čez dobro leto soočila z agresivnimi kulturami velikih.

Preplavila nas bo evropska kultura, ki ji sicer pripadamo. To je dobro. Če bomo znali vode regulirati, bomo z njimi polja namakali, če tega ne bomo zmogli, bomo žrtev poplav. To pa je slabo.

Toda, na to se lahko pripravimo le z neprimerljivo večjo skrbjo države za kulturo, z bistveno več denarja, z razpoznavno večjim samozavedanjem. Naj mi bo odpuščeno: s predsednikom države npr., ki bo tudi v prihodnje kdaj stopil v kako gledališče, koncertno dvorano ali muzej.

Sindikata Glosa bo svoj del naloge opravil s predlaganim in upam, s sprejetim programom oz. programsko obljubo za obdobje od 2002 do 2007.

Dosedanje delo kaže na to, da bomo morali biti zelo delavni, vztrajni, tvorni, pa tudi neprijetni, glasni in neprizanesljivi.

In naša posebna skrb? Bolj kot doslej bodo to le pravice članov. Solidarni bomo le, če bodo takšni tudi delodajalci oz. država, ki bo morala priznati sindikatu delo in strošek, ki ga ima, ko zagotavlja priporočene pravice tudi za nečlane, saj s tem opravlja njeno delo.

Ta grad bo torej polno živel le, če bo na njem prostora, dela, jedaja, pijače in veselja za vse, za graščakinjo in adjutante, za viteze in oprode, pa tudi za glumače in trubadurje.

Bodimo uspešni.

Za Hvalico so besedo dobili gostje.

Prvi, **Dušan Semolič**, je najprej ugotovil, da je delo Glose pustilo opazne sledi. Sindikate, združene v ZSSS, družijo prizadevanje, da bi bila država krojena tudi po meri delavstva. V tem okviru je tudi Glosa dala svoj prispevek k rezultatom ZSSS. Sindikati vsega žal ne morejo narediti in biti pri vsem uspešni, ne smejo po ostati ob strani in se ne poskusiti bojevati. Ker želijo ljudje živeti boljše, jim morajo sindikati pri tem

pomagati. Pomagajo pa jim lažje, če so skupaj in enotni, če so med seboj solidarni in zaradi tega močni.

Z vstopom v Evropsko unijo bomo res kaj zgubili, vendar nam kulture ne smejo vzeti. Pri tem bo ZSSS delovala skupaj z Glosa in ne boste sami, je zaključil Semolič.

Po besedah **Cirila Baškoviča** je Glosa pomemben dejavnik v slovenski kulturi. Slovenske oblasti bi morale ustvariti čim ustrežnejše razmere za delo kulturnih ustvarjalcev.

Na strokovni ravni je o kulturi doseženo temeljno soglasje. Vendar je večer problem obseg sredstev za kulturo in pravičnost delitve letnega. O posameznih vprašanjih pa se oblast pogaja s sindikatom, včasih tudi trdo.

Hvala Glosi za dobro sodelovanje in želje za uspešno sodelovanje v prihodnje, je zaključil Baškovič.

Rajko Stupar je najprej spomnil, na sindikalna dogajanja pred dobrim desetletjem. Takrat so nekateri razbijali takratno sindikalno zvezo, drugi pa menili, da sindikat ni več potreben. Oblast se s sindikatom kulture takrat še ni hotela pogajati. Najhuje je, ko se delajo, da te sploh ni.

Pejorativen odnos do kulture je imelo kar nekaj ministrov, eden od njih je hotel vse kulturnike zaposliti le za določen čas. Takratni sindikat kulture je tri leta pritiskal za sprejetje kolektivne pogodbe dejavnosti in si jo tudi izboril.

Prav po zaslugi sindikata se kulturnim delavcem ni zgodilo najhuje. današnji rezultati Glose pa so razveseljivi.

Tudi za naprej je pomembno, da sindikat ostane enoten, saj sicer kulturnikom nihče ne bo dal ničesar več.

Marina Pečar Holc, predstavnik koordinacije sindikatov negospodarstva (sicer iz Fidesa), je omenila, da so sindikati v koordinaciji že prebili

led in nihče do vlade pri metodologiji uvrščanja delovnih mest ne bo več uveljavljal le svojih zahtev. Sedaj nas čaka skupno delo in proti vladi bomo enotni, je poudarila. To tudi pomeni, da ne bomo več toliko gledali drug drugemu na krožnik. Da bi bili uspešni, bo treba stopiti skupaj in kdaj tudi protestirati. Tisti, ki dela, mora živeti človeka vredno življenje, je še poudarila.

Karmen Leban, ki je še pred štirimi leti delovala v Glosi, sedaj je sekretarka SGiT, je ugotovila, da je ta sindikat uspel ohraniti svojo identiteto. Izrazila je prepričanje, da bo Glosa uspešna tudi v prihodnje.

Smo na prelomnici, je dejal **Bojan Hribar**, sekretar Sindikata Vir in vodja pogajalske skupine sindikatov negospodarstva. Da bi ohranili kolektivne pogodbe dejavnosti, bodo potrebna skupna prizadevanja sindikatov. Vse bo sicer potrebno postaviti na novo, vendar ne sme biti manj, kot imajo delavci sedaj.

Poročilo verifikacijske komisije je predstavila **Jelka Brvar** in povedala, da na skupščini sodeluje 85 odstotkov delegatov.

V razpravi o poročilu je prvi sodeloval **Kristijan Ukmar** iz SNG Opera in balet. Menil je, da podpisana kolektivna pogodba velja, vendar ... Predlagal je, naj Glosa skupaj s kulturnim ministrom ugotovi, koliko pogodbo res spoštujejo. V Operi, kjer je zaposlen, člani o delovnem času ne veljajo. Njihov direktor si včasih dovoli, da reče, da kaj iz kolektivne pogodbe pri njih ne bo veljalo. Predlagal je, naj se v kolektivne pogodbe zapišejo še sankcije za tiste, ki jih ne bodo pripravljene spoštovati.

Predlog je utemeljen, saj ima Opera svojsko arogantnega direktorja, je dodal Hvalica.

Drago Arko iz Slovenske filharmonije je predlagal uvedbo kategorizacije vseh kulturnoumetniških ustanov. Predlog je utemeljil z nastopi orkestra v številnih evropskih prestolnicah, za katere je prejel tudi več priznanj, ima tudi zlati častni znak svobode Republike Slovenije. Filharmonija s tem daleč presega slovenski kulturni prostor. Kljub dokazljivi kakovosti pa je orkester SF obravnavan enako kot druge umetniške ustanove. Ker so kakovost in uspehi nesorazmerni z materialno stimulacijo, je predlagal, da se za SF uredi primeren status. Članov filharmoničnega orkestra ni sram zahtevati povečanje osnove za plačilo za 50 odstotkov. Filharmonični orkester naj bi s kategorizacijo pri-

Metka Fujs iz Pokrajinskega muzeja
Murska Sobota

dobil status nacionalnega orkestra, kar naj bi se izrazilo tudi v materialnem priznanju. Sedaj glasbenik z akademsko izobrazbo in petimi leti prakse zasluži mesečno le po 160.000 tolarjev neto.

Kot je poročal predsednik Glosinega častnega razsodišča **Vinko Kastelic**, so odnosi v sindikatu dobri in zato ta organ ni imel skoraj nič dela. Obravnaval je le spor v Vibi filmu, ki pa je bil rešen po mirni poti.

Po razpravi je skupščina razrešila dosedanje organe Glose in začela obravnavo novega statuta. Najprej je na predlog Hvalice sprejela vse predlagane amandmaje, takoj zatem pa soglasno izglasovala tudi novi statut.

Stane Zupančič je kot predsednik volilne komisije vsem delegatom poimensko razdelil glasovnice. Med štejejem glasov so delegati obravnavali in sprejeli še programsko zaobljubo. Kot je povedal **Hvalica**, so se v Glosi odločili, da ostanejo člani velike družine Svobodnih sindikatov. Zaobljuba pa ni pisana kot esej, ampak povsem konkreten akt s konkretnimi cilji. O njih bo na prihodnji skupščini mogoče natančno poročati.

V razpravi je prvi sodeloval **Marko Simčič** iz MGL. Govoril je o nujnosti spoznanja, da se mora tudi kultura prilagoditi spremenjenim razmeram. Po vstopu v Evropsko unijo bomo morali uveljaviti svoj delež pri razvoju evropskih kultur. Doseči bo treba, da bo naša kultura v Evropi prepoznavna, če pri tem ne bomo uspešni, bomo padli na raven folklore.

Delitve v kulturi na gledališča, muzeje, knjižnice, galerije in arhive ne smejo postati same sebi namen, med njimi bo treba v skupnem kulturnem prostoru najti stične točke in jih skupaj ponuditi evropski javnosti. Absolutno pa se moramo odpovedati delitvi na kulturne institucije in alternativne oblike, tudi delitvi na ljubiteljstvo in profesionalizem.

Vzgoja in izobraževanje sta po Simčičevih besedah premalo povezana s kulturo. Gledališki amaterizem, literarno ustvarjanje in likovno ustvarjanje izginjajo iz šolskih programov. To se ne dogaja zaradi tega, ker ljudje tega ne bi hoteli, ampak zaradi pomanjkanja denarja.

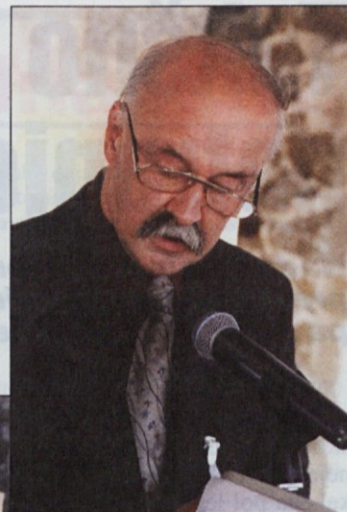
Zaradi tega se je treba zamisliti nad financiranjem kulture, ki v veliki meri poteka prek proračuna države in lokalnih skupnosti. Koliko kdo dobi denarja, je odvisno od številnih predpisov in vnaprej podpisanih pogodb, ne pa od ponudb kulturnih ustvarjalcev. Čeprav država z denarjem razmetava, pri kulturi varčuje. Prav nobene analize ni, ki bi ugotavljala, kako se je denar, vložen v kulturo, obrestoval.

Ko bomo prišli v Evropsko unijo, bo za nas

Jože Mraz,
igralec MGL

Stane Zupančič,
predsednik volilne
komisije

Denis Miklavčič,
predstavnik
konference
sindikata samo-
stojnih filmskih in
televizijskih
delavcev pri
Glosi

bistveno, da bomo prepoznavni. Kultura daje velike možnosti, saj je zelo na očeh. V razvojnih načrtih bi zato kulturi morali dati prednost. Bistveno, vsaj za 50 odstotkov, bi morali povečati tudi sredstva za kulturo.

Sindikato Glosa bi o tem moral najprej prepričati svoje kolege iz javnega sektorja, industrije in storitvenih dejavnosti. Zatem bo Glosa lahko zahtevala, da vlada to vprašanje uvrsti na dnevni red ekonomsko-socialnega sveta, je razpravo končal Simčič.

Metka Fujs iz Pokrajinskega muzeja Murska Sobota je govorila o varstvu kulturne dediščine in položaju zaposlenih v tej veji kulture. Skupščini je med drugim predlagala, naj se zavzame za skladen regionalni in kulturni razvoj (njeno razpravo bomo v celoti objavili v prihodnji številki).

Jože Mraz, igralec MGL, je govoril o problemih starejših igralcev. Dogaja se jim, da jih po 25 letih dela in pri 50. letu starosti umetniško vodstvo začne izključevati oziroma odvrniti od resnih nalog (tudi njegovo razpravo bomo v celoti objavili v naslednji številki).

Denis Miklavčič, predsednik samostojnega sindikata filmskih in televizijskih ustvarjalcev, je opozoril na neugodne pogoje njihovega dela. Skupščini je predlagal, naj sprejme resolucijo o samostojnih delavcih v avdiovizualni dejavnosti.

Med drugim je ugotovil, da je delovni čas umetnikov neomejen in da nimajo niti pravice do počitka med delom. Ne plačujejo jim prehrane med delom, nadur, nočnih in nedeljskih ur. Nimajo tudi možnosti dodatnega izobraževanja. Čeprav slovenski film doživlja zavirljive uspehe, so ustvarjalci v položaju drugorazrednih državljanov.

Čeprav je kakovost filmov zrasla, slovenski film še mi konkurenčen evropskemu, saj ekipe delajo na amaterski način. Ljudje delajo do skrajnih fizičnih zmožnosti in tudi bolni, edini mo-

tiv jim je ljubezen do svojega dela. Po izločitvi neavtorskih poklicev iz razvida samostojnih delavcev v kulturi se večina filmskih delavcev lahko zaposli le s statusom samostojnega podjetnika. To je paradoksalno, saj je kultura neprofitna dejavnost. Ker GZS ni pristojna za kulturo, so samostojni filmski in televizijski delavci ostali brez sogovornika in prepuščeni sami sebi.

Skupščina Glose naj zato po Miklavčiču sprejme posebno resolucijo o samostojnih delavcih in avdiovizualni dejavnosti. Z njo naj od kulturnega ministra zahteva, da se opredeli do te dejavnosti in izkaže interes po kakovostni produkciji z ustrezno kadrovske politiko.

Sindikato Glosa naj bi iskal sogovornike za ureditev statusa in razmer v avdiovizualni dejavnosti. Prizadeval naj bi si za umestitev te dejavnosti v slovenski nacionalni program, oblikovanje kadrovske politike s poudarkom na izobraževanju in usposabljanju samostojnih delavcev v kulturi, novo ureditev statusa samostojnih filmskih ustvarjalcev, vrednotenje poklica na podlagi pravilnika društva slovenskih filmskih ustvarjalcev in podpis kolektivne pogodbe za samostojne filmske in televizijske ustvarjalce.

Po končani razpravi so delegati soglasno sprejeli programsko zaobljubo, dopolnjeno s predlogi iz razprave.

Stane Zupančič je zatem razglasil izid volitev. V glavni odbor Glose so bili izvoljeni **Drago Arko, Fredi Sirk, Kristijan Ukmar, Marko Simčič, Maša Uran, Metka Fujs** in **Mira Kjabaj**. Člani nadzornega odbora Glose so postali **Darinka Čobec, Miljenka Per** in **Nadja Strajnar Zadnik**. Člani nove statutarne komisije so **Janez Kocjan, Jelka Brvar** in **Marta Starbek Potočan**, člani častnega razsodišča pa so **Aleš Stopar, Jože Mraz** in **Vinko Kastelic**.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen **Doro Hvalica**.

Franček Kavčič

Marko Simčič, igralec MGL

Takšno delo te notranje bogati

Nada Košir je z dvomi in strahom prevzela vodenje Sinlesa v Jelovici, zdaj pa jo to zahtevno delo že veseli

Nada Košir je v Jelovici predsednica Sinlesa nekaj mesecev, aktivno pa se je v sindikat, točneje v izvršilni odbor, vključila kakega pol leta pred izvolitvijo za predsednico. Zato je funkcijo sprejela z nemalo strahu, ali jo bo sploh sposobna opravljati. Zdaj se veselo nasmeje, ko pripoveduje o teh prvih dvomih, in čeprav priznava, da je vodenje sindikata zahtevnejše, kot si je sploh lahko mislila, je v delu za sindikat začela uživati. »Takšno delo notranje bogati človeka, pa tudi naučila se bom marsikaj novega,« je dejala.

Ko je letos poleti njena predhodnica Olga Drabigova odšla na delovno mesto sekretarke v območni organizaciji ZSSS za Gorenjsko, so v sindikatu Jelovice med člani poizvedovali, koga bi hoteli imeti za predsednika. Koširjeva je bila takrat v bolniški. Toda nihče v tovarni ni hotel sprejeti te funkcije, pa se je nekdo spomnil Nade. Seveda je tudi ona odklonila, češ da je v bolniškem staležu, poleg tega pa tudi nima dovolj izkušenj s sindikalnim delom.

Potem pa se je sestal izvršilni odbor in se ponovno odločil ponuditi funkcijo predsednika sindikata Nadi Koširjevi. Novico in željo so ji sporočili domov, saj je še bila v bolniški. Tokrat ni več mogla odkloniti, čeprav prav vesela ni bila. Bala se je, kako bo to funkcijo zaradi pomanjkljivih izkušenj lahko opravljala.

Odkod je izviral strah pred prevzemom vodenja sindikata, morda tudi iz odnosa vodstva do sindikata?

»Ne, sploh ne, bala sem se le tega, da posla ne bom zmogla, vsaj ne v takšni meri, kot ljudje pričakujejo. Morda se poslovni rezultat podjetja ne more izboljšati tako hitro, kot si delavci želijo. Zaradi tega morebiti tudi na sindikat pritiskajo bolj kot je potrebno. Iz težav je namreč težje priti kot vanje zaiti. Jaz mislim, da je generalni direktor Bojan

Starman zelo prizadeven, da se zelo bori za Jelovico in da se rezultati tega prizadevanja že kažejo. Žal pa še ne pri plačah, vendar se te prej, dokler položaj podjetja ne bo trdnejši, ne bodo mogele kdo ve kako popraviti.

Bila sem zaposlena v nabavi materiala, pri njegovem prevzemu in vem, da je bilo v preteklosti težko nabavljati, ker Jelovica ni bila zmožna plačevati dobav. Po prihodu Starmana pred približno letom dni se je marsikaj izboljšalo.«

Kaj na primer, če se že plače niso?

»No, plače so redne, dobimo jih vsak mesec, kdaj pa kdaj sicer z nekajdnevним zamikom in še vedno jih dobivamo v dveh mesečnih obrokih. Generalni direktor pravi, da bi morda lahko do novega leta plače izplačevali v enem kosu, kar bi bilo tudi za podjetje boljše.

Dobave materiala pa so se v tem času močno izboljšale in podjetje je poplačalo veliko zaostalih terjatev.«

Kljub težavam v Jelovici niti pod starim vodstvom ni bila uvedena prisilna poravnava?

»Ne, tega ni bilo in tudi Starman ni bil za tak ukrep. Dejal nam je, da vidi prihodnost podjetja in da se bo po petletnem načrtu, ki ga je izdelal, podjetje postavilo na noge.«

Kakšen je odnos vodstva do sindikata?

»Dober, direktor se odziva na naša povabila na sestanke, vsak mesec pripravi poročilo o stanju v tovarni tako za sindikat kot za svet delavcev. V rokah imam zadnjega, za september, ki govori o dokaj ugodnem mesečnem poslovanju.«

Ste članica sveta delavcev?

»To nisem, me pa vedno vabijo na sestanke kot predsednico sindikata.«

Ali se vam je plača v tem letu kaj popravila?

»Samo kar se je morala zara-

di eskalacijske klavzule, sicer pa ne. Res pa je, da pregleda nad gibanjem plač zdaj nimam, saj sem bila pol leta v bolniški.«

Nemara vam podjetje česa ne izplačuje, denimo regresa?

»Ves regres nam direktor je obljubil izplačati do konca novembra. Sredi oktobra, točneje 19. oktobra, je podjetje izplačalo zadnji obrok regresa za lansko leto. Generalni direktor pa naj je takrat tudi obljubil, da bo regres za letošnje leto izplačal v novembru, in to v dveh delih. Upam in hkrati verjamem, da se bo tako tudi zgodilo. Delavce regres zelo zanima in me velikokrat sprašuje, kako bo z izplačilom. Jaz sem namreč dosti v stiku z ljudmi, saj se velikokrat gibljem po proizvodnih obratih.«

Ali se je v teh kriznih časih število zaposlenih kaj zmanjšalo, je bilo kaj presežnih delavcev?

»Starman je dejal, da tega ukrepa ne bo uporabil. Pod prejšnjim vodstvom pa so, kolikor vem, delo izgubili samo delavci, ki so bili zaposleni za določen čas.«

Koliko vas je trenutno zaposlenih?

»Točno 625 ljudi dela v Jelovici. Od tega nas je v Sinlesu okoli 450. V Jelovici je samo sindikat Sinles.«

Trdite, da ste neizkušeni v sindikalnem delu. Ali si poiščete pomoč, denimo na območni organizaciji ZSSS?

Ker sem na tej funkciji neizkušena, pogosto poiščem pomoč na območnem odboru pri sekretarki Olgi Drabigovi, ki je bila predsednica sindikata Jelovice pred menoj. Njena pomoč je zaradi izkušenj, ki jih ima pri delu v sindikatu, zame zelo dragocena. Ker nimam dovolj izkušenj in znanja, potrebnega za delo na funkciji, ki sem jo zasedla, se nameravam zelo intenzivno udeleževati izobraževalnega programa v sindikatu.«

S čim se kot predsednica sindikata trenutno najbolj aktivno ukvarjate?

»V Sinlesu je bila v zadnjih tednih v teku akcija zbiranja podpisov v podporo prizadevanjem sindikata za začetek pogajanj z delodajalci za zvišanje izhodiščne plače. Delodajalci so do zdaj pogajanja odklanjali. Silno si želim, da pri tem sindikatu ne bo treba poseči po najtrših pogajalskih prijemih, ampak da bo delavska podpora sindikalni akci-

Nada Košir: Niti predstavljala si nisem, kako zahtevno je vodenje sindikata v podjetju, toda takšna naloga te hkrati tudi notranje zelo obogati.

ji dovolj, da si bodo delodajalci premislili. Vsaj nam v Jelovici je zdajle, ko si vsi skupaj zelo prizadevamo postaviti podjetje spet na noge, mir zelo potreben.

Seveda imamo tudi v Jelovici nizke plače in o tem sindikat direktorja kar naprej opozarja. Delavci v tretjem plačilnem razredu imajo denimo okoli 75.000 tolarjev plače. Direktor nam je do zdaj odgovarjal, da v resnici manj kot 90 tisočakov nihče ne bi smel dobiti. Toda za zdaj pogoji za povečanje plač še niso dozoreli.

Jaz sem to razumela takole: ko bo podjetje stalno poslovalo pozitivno, no, pozitivno smo po direktorjevih podatkih poslovali že julija in septembra, bodo tudi plače lahko izboljšane. Mislim, da bo uprava potem, ko bo podjetje začelo poslovati z dobičkom, sama od sebe poskrbela, da bodo plače višje, kot so zdaj.«

Kako uspešni ste bili pri zbiranju podpisov med zaposlenimi?

»Pri nas smo zelo uspešni pri zbiranju podpisov tako med člani sindikata kot med preostalimi delavci. Razen vodilnih so nam podpise podpore dali tako ljudje v proizvodnji kot zaposleni v režiji. Med režijske delavce sem šla zbirat podpise z občutkom, da me ne bodo veseli. Toda ljudje so le zahtevali obrazložitev, in ko sem jim pojasnila, s kakšnim namenom zbiramo podpise, so podpisali.

Ob tem pa moram dodati, da sem pred kratkim direktorju Starmanu povedala za akcijo zbiranja podpisov in o njeni uspešnosti. Pri tem mi je odvrnil, da se on s povišanjem plač strinja tudi

brez zbiranja podpisov in da se že pripravljajo nove pogodbe. Poslej bo v Jelovici izhodiščna plača na ravni zakonsko določene minimalne plače. Dejal je tudi, da se bodo plače po individualnih pogodbah znižale. In teh plač je v našem podjetju kar precej. «

Kaj še drugega počnete v sindikatu?

»Prav te dni sem bila prisotna pri svoji drugi disciplinski obravnavi zoper nekega delavca, kar sem predsednica sindikata. V podjetju smo imeli nekaj primerov alkoholizma, vendar moram reči, da drakonski disciplinski ukrepi nikoli niso bili predlagani.

Morali pa smo tudi prepričevati ljudi, da je kdaj pa kdaj treba sprejeti tudi več dela. Uprava je pridobila več naročil, zato je treba včasih delati tudi nadure, kar nekateri sprejemajo z razumevanjem, nekateri se pa temu upirajo. Zaradi odklanjanja dela gre potem kdo tudi pred disciplinsko komisijo.

Neka delavka mi je dejala, da imam premalo znanja, da bi jo lahko zagovarjala pred disciplinsko komisijo, in si je najela drugo zagovornico. Čeprav ji zaradi odklanjanja dela ni grozila druga kazen kot odvzem dneva dopusta.

Delavcev, ki niso člani sindikata, pa ne morem zastopati kot njihova branilka pred disciplinsko komisijo.

Sicer pa pripravim enkrat mesečno sestanek sindikata. Ljudje me med delom sprašujejo vse mogoče, kdaj bo urejeno to, kdaj ono, tako da se nabere kar precej gradiva. Na sestanku prinesejo svojo malho tudi drugi člani izvršilnega odbora, iz vsega tega izberemo, kar je primerno za vprašanja direktorju in s tem se potem najavimo. Moram reči, da se direktor dobro odziva na naše pobude, odgovarja na vprašanja, tudi neprijazna. Čeprav seveda ni kriv za položaj, v katerem se je Jelovica znašla. Težave so se skuhale v minulih desetih letih, krivcev zanje pa v podjetju ni več.

No, računam, da se bomo pobrali, saj so prvi rezultati že tu, tudi plače so redne, kar je precej pomembno. Tudi mu zaupam, da bo letošnji regres izplačan do konca novembra. To je prvo, kar me delavci, vsi po vrsti, sprašujejo. To so predvsem proizvodni delavci, kajti v upravni stavbi se dosti ne gibljem, poleg tega pa tam zaposleni novice zvedo takoj, ko nastanejo, delavci v proizvodnji pač ne. In ljudje so zadovoljni, ker sin-

dikalna predsednica prihaja mednje in jih obvešča. «

Ali se, ker ste začetnica, pred direktorjem kaj tresete?

Ko sem šla prvokrat kot predsednica sindikata k njemu, sem se res kar malo tresla od treme ali strahu, tako da niti pisati nisem znala. Imam navado sama zase pisati zapisnike na vsakem sestanku. Imam pa tudi navado, da na pogovore, zlasti kadar se o čem pogajamo, ne hodim sama, ampak v izvršilnem odboru izberemo štiri ali pet člansko pogajalsko skupino. «

Ali je podjetje delavcev dolžno še kaj drugega kot regres?

»Gre še za 13 odstotkov plač iz prejšnjega leta, ko smo vsi zaposleni dvakrat prispevali po 13 odstotkov bruto plače za nabavo materiala. Deloma smo to že dobili povrnjeno, preostali del pa naj bi dobili do konca tega leta. «

Ali ste zaposleni lastniki podjetja?

»V ne prav velikem odstotku. Pred leti smo spremenili svoje terjatve do podjetja, dolžno nam je bilo del plač, v lastniške deleže. Mnogi, tudi jaz na primer smo svoje deleže že prodali. Direktor je nedavno tega povedal, da je zdaj delnica Jelovice vredna 75 tolarjev. Dejal pa je tudi, da bo po uspešni realizaciji njegovega petletnega načrta sanacije podjetja njena vrednost narasla na 3000 tolarjev. «

Nemara sindikat organizira tudi ozimnico?

»Seveda. S tem se ukvarja naša blagajničarka, že leta dolgo. V podjetju, kjer je plača nizka, je ta vloga sindikata kar pomembna. Izleti pa nam ne uspevajo, zadnja dva sta zaradi slabe udeležbe odpadla. Domnevam, da so izleti za naše zaposlene kljub sindikalnemu sofinanciranju po 2500 tolarjev za enodnevni izlet oziroma po 5000 tolarjev za dvodnevni prevelik finančni zalogaj. Za dvodnevni izlet mora član sindikata na koncu koncev odšteti še 16.000 tolarjev iz svojega žepa. Potem smo poskusili organizirati enodnevni izlet, pa tudi ni bilo zanimanja.

S takimi zadevami se ukvarjamo v sindikatu. Razmere zagnato niso idealne, toda tega takrat, ko sem funkcijo prevzela, nisem dobro vedela, v kaj se spuščam. Kljub temu mi pa ni žal, saj se bom s tem delom notranje obogatila, ne samo naučila dosti novega. «

B. R.

Sindikalna lista

Oktober 2002	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo) SIT	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo) SIT
--------------	---	--

Prvi del

1. Dnevnice		
– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.363,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.180,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.518,00
2. Kilometrina		
(od 14. 5. 2002 dalje)	55,47	55,47
(od 28. 5. 2002 dalje)	55,92	55,92
(od 11. 6. 2002 dalje)	54,54	54,54
(od 25. 6. 2002 dalje)	54,75	54,75
(od 9. 7. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 23. 7. 2002 dalje)	54,84	54,84
(od 20. 8. 2002 dalje)	55,41	55,41
(od 3. 9. 2002 dalje)	55,50	55,50
(od 17. 9. 2002 dalje)	56,16	56,16
(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,53
3. Ločeno življenje*	92.305,00	63.880,00
4. Prenočišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 7. 2002)		
– po SKPGD (na delovni dan)	690,00	690,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	67.612,00	53.534,00
– za 20 let	101.418,00	80.301,00
– za 30 let	135.224,00	107.068,00
2. Odpravnina ob upokojitvi		
	461.526,00	696.150,00
– oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje
3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	137.810,00	107.068,00
– ob smrti v ožji družini	68.905,00	–
4. Minimalna plača (od 1. 8. 2002)		
	101.611,00	101.611,00
5. Zajamčena plača (od 1. 8. 2002)		
	49.568,00	49.568,00
6. Regres za letni dopust		
– najmanj (od 26. 4. 2002)	125.805,00	
– ali največ	160.418,00	125.805,00
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v gospodarstvu (najnižji – minimalni znesek) je določen z Aneksom h kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti 26. 4. 2002.

Četrta skupščina Sindikata Vir

Nezmanjšane pravice zaposlenih v novo kolektivno pogodbo dejavnosti

Prejšnji četrtek je bila 4. skupščina Sindikata VIR. Več kot 30 delegatov je sprejelo poročilo o delu v minulem obdobju, program dela do leta 2006 in izvolilo predsednika, sekretarja in člane nadzornega odbora. Predsednica bo tudi v novem mandatu Antica Debeljak, sekretar pa Bojan Hribar.

V svojem uvodnem govoru je **Debeljako**va med drugim dejala:

“Minula leta so bila zelo pestra, saj se je bilo treba nenehno pogajati in usklajevati, največkrat o kolektivni pogodbi za vzgojo in izobraževanje. Sindikat si je pri tem prizadeval za povečanje dodatkov, s čimer je želel ustvariti sprejemljivejša razmerja med poklici v javnem sektorju. Dosegali smo kompromise, s katerimi pa nikoli nismo bili povsem zadovoljni. Ker so podobno ravnali tudi drugi sindikati, so bila pogajanja stalnica. Za takšne razmere je odgovorna vlada, ki je s svojo nestrokovnostjo in nedoslednostjo pri vodenju plačne politike rušila razmerja med primerljivimi poklici.

Republiški odbor si je prizadeval za dolgoročno ureditev razmerij med plačami strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju in plačami zdravnikov, kar je na pogajanjih z grožnjo stavke tudi dosegel.

Na tej podlagi je sindikat skupaj z drugimi sindikati konec marca 2001 podpisal spremembe in dopolnitve kolektivne pogodbe dejavnosti, v katere je bilo poleg povišanih dodatkov vgrajenih več varovalk. Sprejet je bil tudi pravilnik o napredovanjih, po katerem lahko vsi zaposleni napredujejo za pet plačilnih razredov.

Vlada je v minulem obdobju skušala omejiti pravico zaposlenih do stavke in s tem sin-

Antica Debeljak, dosedanja in nova predsednica Sindikata Vir.

dikate izriniti na rob dogajanj. Vsi sindikati javnega sektorja skupaj so ta poskus poskušali neutralizirati.

Pri zakonu o razmerjih plač v javnem sektorju je vladi uspelo porušiti enotnost sindikatov. Zaradi tega je ta zakon vlada v drugo državnozborsko obravnavo vložila, ne da bi s sindikati podpisala akt o usklajenosti. Sindikati so zaradi tega zahtevali, naj se zakon vrne v usklajevanje, vendar je minister Rado-

Bojan Hribar, dosednji in novi sekretar Sindikata Vir.

Bohinc nekaj sindikatov prepričal, naj nadaljujejo pogajanja, češ da šolski sindikati na pogajanjih le zavlačujemo.

Ko so se pogajanja o zakonu obnovila, sindikati več niso bili enotni. Le sindikati s področja vzgoje in izobraževanja so za nadaljevanje pogajanj pripravili usklajene amandmaje, vsi drugi sindikati pa so imeli le svoje amandmaje.

Vlada je bila zaradi sindikalne neenotnosti v veliki prednosti in je amandmaje mirno zavračala in je zato bil zakon pred koncem aprila tudi sprejet.

Sprejeti zakon ima kar precej pomanjkljivosti. Kot prvo ne vsebuje orientacijskih delovnih mest, ki bi kazala razmerja med poklici v javnem sektorju. Poleg tega praktično ukinja možnost kolektivnih pogajanj o dodatkih za posebne obremenitve zaposlenih. Omejuje tudi število napredovanj in obseg sredstev za nagrajevanja uspešnosti na pet odstotkov. Manjka mu tudi napotilna norma za kolektivna pogajanja o prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju.

Sindikat Vir se je kljub vsemu temu zavezal, da bo sodeloval na pogajanjih o kolektivnih pogodbah, ki bodo sklenjene na podlagi zakona o razmerjih plač.”

Udeležence skupščine so zatem pozdravili Dušan Semolič v imenu ZSSS, Mirko Zorman, državni sekretar na ministrstvu za šolstvo, in Branimir Štrukelj, glavni tajnik Sviza.

Po Semoličevih besedah so lahko člani Sindikata Vir ponosni na opravljeno delo. Svojih dosežkov ne smejo podcenjevati, saj bi bili brez sindikata zakoni precej drugačni. Zaradi tega je med sindikalisti potrebno več samospoštovanja. Noben minister in nobena vlada ne sme pri sprejemanju odločitev iti mi-

Delegati so vse listine sprejeli soglasno.

Dušan Semolič

Z volilno skrinjico je bilo kar nekaj dela.

mo sindikata. Računati mora na njivo sodelovanje, saj podoba države ne sme nastajati le po volji različnih elit.

Svoj pozdrav je Semolič zaključil z željami, da bi bil Sindikat Vir uspešen tudi v novem mandatnem obdobju. Svoje cilje naj bi dosegal samostojno in tudi povezan v ZSSS.

Mirko Zorman je sindikat, čeprav ima tudi pravico do boja, pozval k nadaljnjemu sodelovanju in pogajanju. Če bodo partnerji skupaj dosegli, da bo področje vzgoje, izobraževanja in raziskovanja dobilo dovolj pomembno družbeno mesto, se zaposlenim ni treba bati za njihov položaj. Več sodelovanja bo mogoče doseči tudi pri načrtovanju razvoja dejavnosti. Če bodo rešitve prej dobro pretehtane, jih bo po Zormanovih besedah lažje izvajati. Državni sekretar je opozoril tudi na zmanjševanje števila otrok v šolah in nujnost nenehnega dodatnega izobraževanja. V šolah pridobljeno znanje zaposlenim ne zadošča več za opravljanje dela, za ohranjanje konkurenčnosti na trgu dela je potrebno vseživljenjsko učenje.

Branimir Štrukelj je naprej menil, da je bilo sodelovanje obeh sindikatov v preteklosti vzorno in da sta skupaj uspela izboljšati položaj zaposlenih. Pri ključnih vprašanjih izboljševanja socialne varnosti zaposlenih v razmerjih z vlado sta bila oba sindikata enotna in zato uspešna. To je dobro izhodišče za bodoče delo, ki bo potrebno pri dokončnem urejanju novega plačnega sistema. Pri teh vprašanjih – najpomembnejša bodo nova kolektivna pogodba o metodologiji uvrščanja tipičnih delovnih mest, splošna kolektivna pogodba za javni sektor in nova kolektivna pogodba za vzgojo in izobraževanje – pa je še veliko čeri, ki se jim bo treba pri delu izogniti.

Oba sindikata naj bi po Štrukeljevih besedah na pogajanjih vztrajala pri ohranitvi vseh že dogovorjenih rešitev. To bo težko, saj bodo zaradi zmanjševanja števila otrok in vladnega varčevanja v dejavnosti verjetno nastajali presežni delavci.

Glavni tajnik je Sindikatu Vir zaželel še naprej plodno delo in vzorno medsebojno sodelovanje obeh sindikatov s področja vzgoje in izobraževanja.

Poročilo o delu v preteklem obdobju je predstavil **Bojan Hribar**. Na pogajanjih je sindikat temeljni cilj – realno naraščanje plač – dosegal z združevanjem moči s sindikatom Sviz in v koordinaciji sindikatov negospodarstva. Čeprav se je pri zakonu o razmerjih plač v javnem sektorju enotnost sindikatov skrhalo, sedaj kaže, da bodo sindikati znova strnili vrste. To je že opaziti na pogajanjih o kolektivni pogodbi metodologiji uvrščanja orientacijskih delovnih mest. To je pomembno, ker so pogajanja v dejavnostih prejšnja leta pogosto rušila sprejemljiva razmerja med plačami v različnih dejavnostih.

Pomemben dosežek minulega obdobja je tudi aneks kolektivne pogodbe, ki uvaja selektivne nelinearne dodatke, zaradi katerih so se razlike v plačah zmanjšale.

Delegati so poročilo o delu v preteklem mandatnem obdobju potrdili brez razprave.

Poročilo nadzornega odbora je predstavil **Bojan Kramar**. Po njegovih besedah nadzorni odbor ni ugotovil nobenih nepravilnosti, finančno poslovanje je bilo pregledno in skladno z listinami. V poročilu nadzornega odbora ni nobenih zadržkov za razrešnico dosedanjemu vodstvu in organom Vira, je zaključil Kramar. Delegati so razrešnico tudi soglasno izglasovali.

Takoj zatem so delegati določili kandidatne liste in opravili volitve.

Predsednica volilne komisije je bila Mojca Bekš.

O udeležbi na skupščini je poročala Vlasta Mlinarič.

Program sindikata Vir je predstavil **Bojan Hribar**. Za osrednji cilj je označil prizadevanje, da bi v novo kolektivno pogodbo dejavnosti vnesli vso vsebino aneksa kolektivne pogodbe dejavnosti. Na pogajanjih bo treba paziti tudi na to, da bodo pogoji za napredovanje v vzgoji in izobraževanju enaki kot v drugih dejavnostih. Posebej si bo sindikat prizadeval za ustrezno razvrstitev tehničnih, administrativnih in drugih delavcev.

Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje bo sindikat skušal urediti v kolektivni pogodbi dejavnosti in to tako, da bi del premije krila država kot delodajalec.

Sindikat Vir bo skušal na položaj svojih članov vplivati tudi prek posebnega sveta za sistem plač v javnem sektorju, v katerem bo imel svoje mesto. Sodeloval bo tudi v aktivnostih ZSSS in v povezavi z drugimi sindikati.

Branimir Štrukelj, glavni tajnik Sviza.

Bojan Kramar, predsednik nadzornega odbora.

Sindikat Vir bo deloval kot samostojna (tudi v finančnem smislu) interesna organizacija.

Tudi predlog programa so delegati soglasno potrdili z dvigom rok.

Volilna komisija je ugotovila takle rezultat:

- za predsednico je bila z 31 glasovi izvoljena Antica Debeljak,

- tudi kandidat za sekretarja Bojan Hribar je prejel 31 glasov,

- za člane nadzornega odbora sta bila v prvem krogu izvoljena Bojan Kramar in Inka Jazbinšek, v drugem krogu pa še Mateja Žekš.

V nadaljevanju skupščine je **Bojan Hribar** poročal o pogajanjih za sklenitev kolektivne pogodbe o skupni metodologiji za uvrščanje orientacijskih delovnih mest v plačilne razrede. Do konca oktobra so bili le trije pogajalski krogi. Kolektivna pogodba pa naj bi bila sprejeta do konca novembra, v nasprotnem primeru ima vlada pravico to področje urediti s sprejetjem posebne uredbe. Po zakonu je kar 64 plačilnih razredov, uzakonjeni so razponi ter določene najvišje in najnižje plače.

Predstavniki sindikatov so že v začetku septembra ugotovili, da metodologija, kot so jo pripravili v vladi, presega meje, določene z zakonom. Do vladnega predloga so bili kritični tudi zaradi tega, ker ni bil dan v obliki kolektivne pogodbe. Menili so tudi, da vlada skuša v treh mesecih rešiti to, kar ni uspela vse od leta 1996. Sindikati javnega sektorja, ki sodelujejo v koordinaciji, pri tej zadevi do vlade nastopajo enotno. To je zelo zahtevno, saj po novem v koordinaciji sodeluje kar 16 sindikatov javnega sektorja. Sindikati so od vlade že zahtevali, naj se zaradi stiske s časom spremeni rok za sprejetje kolektivne pogodbe. Menili so tudi, da je metodologija, ki jo je pripravila skupina pod vodstvom Janeza Zenija, slabo pripravljena. Merila za uvrščanje delovnih mest naj bi bila tako ohlapna in splošna, da bi omogočala subjektivno odločanje. Podobno je na posvetovanju menil tudi prof. Ilja Jurančič. Vpliv izobrazbe na uvrščanje naj bi bil več kot petdesetodstoten in zato prevelik. Sindikati so tudi obveščeni, da tudi vladna stran z metodologijo ni zadovoljna.

V tem položaju je mogoče razmišljati tudi takole: sindikati povejte, kaj hočete, in v naslednji fazi metodologijo prilagoditi željam.

Sindikati upamo, da si vlada v teh razmerah ne bo upala sprejeti uredbe, saj bi bila slaba popotnica za nadaljevanje pogajanj v javnem sektorju, je zaključil Bojan Hribar, ki opravlja tudi vlogo vodje pogajalske skupine za pogajanja o metodologiji.

Okrogla miza Stupisa s predsedniškimi kandidati

Država bo morala bolj pomagati tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji

Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije (Stupis) je prejšnji teden v hotelu Habakuk v Mariboru pripravil okroglo mizo s predsedniškimi kandidati. Govorili so o delovnih mestih in socialni varnosti zaposlenih v tekstilni, oblačilni, usnjarski in usnjarsko-predelovalni dejavnosti. Povabilu so se odzvali **France Arhar, Anton Bebler, Zmago Jelinčič in Gorazd Drevenšek, Barbara Brezigar in Janez Drnovšek** pa sta se pisno opravičila. Na okrogli mizi, ki jo je spretno vodila podjetnica **Marta Turk**, je sodelovalo skoraj sto sindikalnih zaupnikov iz vse Slovenije. V Hotel Habakuk so prišli tudi nekateri menedžerji in poslanci, ki pa v razpravi niso sodelovali.

Uvodoma je predsednik Stupisa **Anton Rozman** dejal, da si zaposleni v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji želijo normalno živeti, saj so sedaj nenehno zaskrbljeni za svojo socialno varnost in človeško dostojanstvo. Od te panoge, ki že več kot desetletje stagnira, v Sloveniji živi preko 100.000 ljudi, nekatere regije pa so od nje povsem odvisne.

»Napovedi nam kažejo slabo in mnogi od nas bodo jutri na robu preživetja, odrinjeni in manj vredni,« je dejal Rozman. Po njegovih besedah je predsednik države prvi varuh slovenske ustave, kjer je v drugem členu državljanom zagotovljena pravica do dela in socialne varnosti, v 34. členu pa je posebej poudarjena pravica do dostojanstva vsakega državljana.

Rozman se je vprašal, ali se bomo v Sloveniji nehali oblačiti in obuvati ali pa bomo kupovali samo ceneno uvoženo blago. Po njegovih besedah ustvarjata slovenska tekstilna in usnjarskopredelovalna industrija 9,7 odstotka domačega bruto proizvoda, v njej pa dela 15 odstotkov vseh zaposlenih v predelovalnih dejavnostih v državi. Med zaposlenimi v tej pano-

gi, ki izvozi preko 90 odstotkov celotne proizvodnje in sodi med neto izvoznike, je 80 odstotkov delavk.

Rozman je opozoril tudi na to, kaj čaka slovenske delavce, če bi se za tekstilno in usnjarskopredelovalno industrijo uresničil črn scenarij. »Vsi zaposleni v državi bomo morali plačevati še večjo ceno za vzdrževanje nove armade brezposelnih, kar bo privedlo do večjih davkov in manjše konkurenčnosti našega gospodarstva v celoti. To je začaran krog, ne le za naše delavce, temveč za vso Slovenijo,« je sklenil Rozman in pozval predsedniške kandidate, naj predstavijo svoje predloge za rešitev panoge.

France Arhar je najprej analiziral razmere v panogi. Njegove ocene se niso skoraj v ničemer razlikovale od ocen, na katere že več let opozarja Stupis. Po Arharju je našo tekstilno in usnjarskopredelovalno industrijo prizadela apreciacija tolarja. Dejavnost premalo investira in naša podjetja tehnološko zaostajajo za konkurenco. Stroški dela so ob preskrbnih plačah pri nas višji kot v azijskih državah. Po Arharjevih besedah Evropa kljub vsem težavam ni opustila tekstilne industrije, vendar pa v nobeni evropski državi ni toliko tovarn čevljev kot pri nas. V Evropi, zlasti v Italiji, se v tej panogi namesto velikih tovarn uveljavljajo družinska podjetja. Sicer pa Arhar vidi izhod v skupnem nastopu naših podjetij in države. Po njegovih besedah se rešitev za panogo čez noč ne da najti, vendar pa je nujno prestrukturiranje panoge, pri katerem je treba uporabiti znanje in vztrajati pri že uveljavljenih kriterijih kakovosti. Arhar meni, da je prestrukturiranje manjši strošek kot odpušcanje delavcev.

Tudi **Anton Bebler** se je zavzel za prestrukturiranje panoge, ki je na prepihu globalizacije in tuje konkurence. Po njegovih besedah dela 70 odstotkov zaposlenih v panogi za minimalno plačo, poleg tega pa je med brezposelnimi v državi največ tekstilnih delavk in delavcev. Po Beblerjevih besedah bi morala država podpirati prestrukturiranje tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije. Prav tako bi morala bolj odločno nastopiti proti zlorabam v procesu privatizacije.

Država bi morala odigrati bolj pomembno vlogo pri reševanju socialnih problemov v tej panogi, ki odpušča trajno presežne delavce, zlasti pri prekvalificiranju delavcev. Dejal je tudi, da vstop Slovenije v Evropsko unijo tudi našim tekstilnim podjetjem odpira vrata na nove trge.

Zmago Jelinčič je opozoril na velike probleme tekstilne in usnjars-

skopredelovalne industrije pri nas. Po njegovih besedah je zanje najbolj odgovorna vlada, ki nosi odgovornost tudi za preveliko zunanje zadolževanje Slovenije in za povečevanje socialnih razlik. Po Jelinčičevih besedah je bilo še leta 1996 v slovenski tekstilni industriji zaposlenih 56.000 delavcev, leta 2001 pa samo še 28.000. Trend upadanja števila zaposlenih se nadaljuje, medtem ko vlada po Jelinčičevi presoji ni storila nič. Tudi po njegovem mnenju bi morala država panogi bolj pomagati. V prvi vrsti bi morala vlada zagotoviti vsaj to, da bi državni organi od policije in carine do vojske in železničarjev svoje uniforme kupovali pri slovenskih podjetjih.

Gorazd Drevenšek je dejal, da bi kot predsednik države javnost in parlament pravočasno opozoril na probleme v panogi, ker je to ena od osnovnih funkcij predsednika. Dosedanja prizadevanja vlade, da bi pomagala tekstilcem in usnjarnarjem, je označil za gasilske akcije, ki ne morejo obroditi sadov. Hitrejši razvoj panoge je mogoče doseči samo z znanjem, vlaganji v sodobno tehnologijo in ustreznim stimuliranjem delavcev. Vlada bi po Drevenškovih besedah morala izdelati jasno strategijo gospodarskega razvoja in jo tudi uresničevati.

Udeleženci okrogle mize so predsedniškimi kandidatom postavili tudi veliko vprašanj. Največ jih je bilo povezanih z ekonomskim in socialnim položajem delavcev v tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji. Mnogi med njimi zaslužijo neto samo 60.000 do 70.000 tolarjev. Delavke in delavci s takšnimi plačami so predsedniške kandidate povprašali, kako naj z njimi preživljajo sebe in svoje družine. Vsi kandidati so bili ob takšnih vprašanjih v zadregi, iz katere so se reševali na različne načine: nekateri so kritizirali vlado, drugi pa so poskušali najti rešitve v ustrežnejši socialni politiki.

Voditeljica okrogle mize je predsedniškimi kandidatom postavila tudi zelo konkretno vprašanje: »Povejte, kakšne srajce imate oblečene.« Izkazalo se je, da se v glavnem vsi kandidati za bodočega predsednika Slovenije oblačijo v izdelke domačih podjetij.

Rozman je k temu dodal, da si delavci v slovenskih tekstilnih tovarnah ne morejo več privoščiti oblek iz lastnih podjetij, ker so za njihove plače predrage.

Anton Rozman se je vsem predsedniškimi kandidatom zahvalil, ker so zbrali dovolj hrabrosti, da so stopili pred delavce in jim odkrito spregovorili o razmerah in razvojnih problemih v panogi. Kakor je dejal Rozman, so zato na delavce naredili dobre vtis. Hkrati je Rozman izrazil zadovoljstvo, da se predsedniški kandidati zavedajo pomembne vloge, ki jo ima država pri sanaciji razmer in pri prestrukturiranju tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Sloveniji. Če bo država v bodoče ravnala tako, kot so to govorili predsedniški kandidati, se delavcem v tej panogi obetajo boljši časi in večja socialna varnost.

Zaupniki Stupisa so dodobra napolnili dvorano Hotela Habakuk.

Izid irskega referendumu je presenečenje

Na Irskem so po neuspelem referendumu o pogodbi iz Nice morali opraviti popravni izpit. Predreferendumska kampanja je kazala, da Irci niso nekritično zaljubljeni v Evropo. Nekateri strokovnjaki so argument za to našli v čedalje večjem vplivu britanskih medijev, ki da so Irce okužili z virusom evroskepticizma.

Zgodba o uspehu Irske je pogostokrat omenjena kot primer državam kandidatkam. Ko se je Irska pridružila Evropski gospodarski skupnosti leta 1973, je znašal domači družbeni proizvod na prebivalca okoli 60 odstotkov povprečja skupnosti, sedaj pa je 20 odstotkov nad povprečjem. Največji izvoz v irski novejši zgodovini so bili še do nedavnega ljudje, ki so se zaradi revščine in ne-perspektivnosti izseljevali največ v Združene države Amerike, tako da so bili demografi zelo zaskrbljeni nad nadaljnjo usodo otoškega prebivalstva. Danes Irska izvažata izdelke visoke tehnologije, uvažata pa svoje izdeljence. V preteklih tridesetih letih je kombinacija kmetijskih in regionalnorazvojnih subvencij, ki jih je Irska prejela od Evropske skupnosti, znašala okoli 32 milijard evrov, kar ni slabo za državo, ki ima nekaj manj kot štiri milijone prebivalcev. Pomembno za vstop v Evropsko skupnost je bilo tudi, da so izšli iz sence Velike Britanije. Kolega iz irskih sindikatov nam je povedal, da so bili pred vstopanjem v evropsko integracijo pretežno kmetijska država, ki je svoje kmetijske izdelke izvažala k britanski sosedini in uvažala njene proizvode. »Nismo videli dlje od britanskega plota«, je dejal.

Na konferenci največjega panožnega sindikata SIPTU v sestavi Irskega kongresa sindikatov (to je sindikata javnih uslužbencev, v katerem so člani profesorji, zdravniki, vladni uslužbenci in drugi »beli ovratniki«) v Dublinu, ki se je je te-

den dni pred referendumom o pogodbi iz Nice udeležilo prek 800 delegatov, smo bili predstavniki sindikatov iz držav kandidatke zelo lepo sprejeti. Prisostvovali smo razpravi o predlogu, ki ga je delegatom konference predložil eden od univerzitetnih profesorjev, da bi se SIPTU negativno opredelil do pogodbe iz Nice in pozval svoje člane, naj glasujejo proti potrditvi pogodbe iz Nice. Predlagatelj je pojasnil svoj predlog, eden od delegatov pa je predstavil nasprotno argumente, zaradi katerih morajo Irci glasovati za pogodbo iz Nice. Številni razpravljavci so v vročekrvni razpravi pojasnjevali, zakaj so za ali proti. Priložnost za razpravo so dali tudi sindikalnim predstavnikom iz držav kandidatke, vendar nas prej opozorili, naj v svojih razpravah delegatov ne pozivamo, naj na referendumu glasujejo za razširitev.

Zanimivo je bilo, da je vsak od delegatov konference na začetku najprej povedal, da osebno nima nič proti širitvi in da pozdravlja vstop držav Srednje in Vzhodne Evrope v EU, vendar ... Slednja beseda je bila pri nasprotnikih pogodbe iz Nice najpogosteje povezana z argumentom, da bodo Irci, če glasujejo za pogodbo, izgubili svojo tradicionalno nevtralnost. Irska ni članica Nata, po mnenju delegatov pa naj bi pogodba iz Nice govorila o ustanovitvi skupnih vojaških enot Evropske unije. In če je tako, so dejali razpravljavci, ali boste irske matere dovolile, da bodo vaši sinovi umirali na frontah Afganistana, Iraka itd. Pomagalo ni niti zatrjevanje podpornikov pogodbe, da pogodba vzpostavlja zgolj okvir za takšne enote in da njihov namen ni sodelovanje v vojaških, ampak le v mirovnih operacijah. Le posamezne delegate irska nevtralnost ni zanimala toliko kot pa bojazen, da bo z vstopom kandidatke v Unijo prišlo do večje brezposelnosti ter do občutnega zmanj-

šanja finančne pomoči Irski. Po razpravi so prešteti glasovi pokazali, da so tesno, s 40 glasovi več, zmagali delegati, ki so bili proti sprejetju pogodbe iz Nice. Sprejet je bil torej predlog, s katerim so člane sindikata SIPTU pozvali, naj na referendumu glasujejo proti pogodbi iz Nice.

Pozitivni izid irskega referendumu je pravzaprav presenečenje. Teden dni pred referendumom je bil Dublin v večini preplepljen s plakati, ki so pozivali prebivalce glavnega mesta, naj glasujejo proti. Tudi na poti od letališča do hotela nismo opazili skoraj nobenega plakata v prid pogodbi iz Nice. H glasovanju proti so praktično agitirale skoraj vse politične stranke, od konzervativnih do Sinn Feina in zelenih; izjema je bila na Irskem zelo močna Delavska stranka, ki je obljubljala še večji gospodarski razvoj in nova delovna mesta, če bo prišlo do širitve. Na večernem sprejemu po konferenci je bil župan Dublina, sicer član Delavske stranke, zelo v dvomih glede izida referendumu. Dejal je, da bo izid zelo tesen in da bo odločilno, kako bodo glasovali prebivalci Dublina. Prepričan je bil, da bi bilo predreferendumsko ozračje drugačno, če se ne bi ravno v tistem času mediji razpisali o sumih koruptivnosti vlade. Tako naj bi bil referendum v bistvu ne namenjen samo glasovanju o pogodbi iz Nice, ampak proti sedanji irski vladi. Zanimivo je bilo tudi, da so vsi naši sogovorniki zanikali, da bi obstajal tako imenovani »plan B«, po katerem naj bi kljub negativnemu glasovanju Ircev vseeno prišlo do širitve Evropske unije. Priznali pa so, da bi jih države članice in Evropska komisija v tem primeru osamile in začele ovirati pritek sredstev za razne irske programe.

Irski referendum je za nami in kandidatke za EU si lahko oddahnemo. Ostali pa bodo komentariji o egoizmu Ircev, »ki da ne privoščijo drugim, da bi uživali iste sadove, kot so jih skoraj 30 let sami«, o pomanjkanju solidarnosti irskih delavcev z delavci iz držav kandidatke ter o naraščajočem evroskepticizmu, ki se je z britanskega preselil še na irski otok.

Pavle Vrhovec

V Planikinem obratu v Turnišču odpuščajo

»V območnem odboru sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v Pomurju smo zelo zaskrbljeni zaradi razmer v obratu kranjske Planike v Turnišču,« pravi sekretar območnega odbora Stupisa in območne organizacije ZSSS Danilo Šipoš. V Planiki namreč ugotavljajo trajno presežne delavce. V celotnem podjetju naj bi bilo okoli 300 presežnih delavcev, od tega v Turnišču okoli 180.

»Trajno presežnim delavcem zdaj preti odpust, čeprav so se v postopku prisilne poravnave odpovedali svojim terjatvam, da bi ohranili delovna mesta,« pravi Šipoš. »Država je sofinancirala sanacijo Planike pod pogojem, da bo ostalo zaposlenih skupno okoli 1100 delavcev. Sedanja uprava, ki jo vodi Milan Bajželj, pa predlaga, da bi ostalo v celotnem podjetju zaposlenih vsega okoli 600 delavcev.«

V Planikinem obratu v Turnišču je zaposlenih okoli 580 delavcev. Če bo podjetje 180 delavcev odpustilo, se bo število zaposlenih zmanjšalo za tretjino. »To je za socialne razmere v Turnišču in okolici prava katastrofa,« poudarja Šipoš.

Razmere v podjetju bo ob pomoči območnega odbora Stupisa za Pomurje v kratkem pretresel tudi izvršni odbor tega sindikata v obratu v Turnišču. Po sestanku bo več znanega o tem, kako namerava sindikat zaščititi interese svojega članstva.

T. K.

V Ljubljani so se prejšnji teden zbrali sindikalni nacionalni koordinatorji za vstop v Evropsko unijo. Evropska konfederacija sindikatov jih je povabila na pogovor o enakih možnostih žensk in moških, o čemer bo beseda tudi na kongresu te evropske sindikalne zveze prihodnje leto. Na dnevnem redu so bila tudi vprašanja strategije Evropske unije za zaposlanje. Kot nam je povedala naša koordinatorica Metka Rokсандić, sta na tridnevnem posvetovanju poleg predstavnikov vseh kandidatke sodelovala tudi Beatrice Hertogs iz EKS in Thierry Marchandais iz centra Mednarodne organizacije dela v Torinu.

F. K.

Prisilna poravnava v ravenski družbi STO

Sindikalistom je uspelo zmanjšati število trajno presežnih delavcev

»Prisilna poravnava je bila edini izhod za naše podjetje in zaposlene v njem,« je po potrjeni prisilni poravnavi v ravenski družbi STO (Stroji in tehnološka oprema) dejal predstavnik delavcev v upniškem odboru in zaupnik Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije (SKEI) Janez Klančnik. »Če do prisilne poravnave ne bi prišlo, bi podjetje moralo v stečaj, delavci pa na zavod za zaposlovanje.«

Narok za prisilno poravnavo ravenske STO je bil na okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu

Vodstvo družbe STO, v kateri je trenutno okoli 650 zaposlenih, je bilo prisiljeno predlog za uvedbo postopka prisilne poravnave na sodišču vložiti samo, saj je bila družba nelikvidna, prezadolžena in kapitalsko neustrezna. Ob uvedbi stečajnega postopka je imela družba 4,5 milijarde tolarjev nepokritih izgub in 4,3 milijarde tolarjev obveznosti. Hkrati pa je imela STO še premalo tekočih naročil.

V skladu z načrtom finančne reorganizacije si bodo v STO prizadevali ohraniti zdrave programe ter ustvarili pogoje za njihov razvoj.

Tako bo družba STO svojo proizvodnjo prenesla na tri hčerinska podjetja – na družbe Stroji, Valji in Sistem-ska tehnika. V te družbe bodo prezaposlili tudi večino delavcev.

Po programu kadrovskega prestrukturiranja je bilo v STO na dan vložitve predloga za prisilno poravnavo 227 trajno presežnih delavcev. Od tedaj do naroka se je število le-teh zmanjšalo na 140. V novih podjetjih si bodo prizadevali, da bi s povečanjem naročil število trajno presežnih delavcev še zmanjšali.

Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih bo družba STO po načrtu finančne reorganizacije vsak mesec prihranila 45 milijonov tolarjev, zato pa bo morala za odpravnine trajno presežnim delavcem zagotoviti okoli 220 milijonov tolarjev.

V okviru ekonomsko-finančnega prestrukturiranja bo družba STO bolj gospodarila tudi z naložbami, prodala bo tudi poslovno nepotrebno premoženje.

Po načrtu finančne reorganizacije bodo v STO zmanjšali tudi osnovni kapital s 3,4 milijarde tolarjev na 1,720 milijarde tolarjev. Družba Slo-

venske železarnice in ravenski Metal bosta svojo terjatvo spremenila v lastniške deleže, zato bo STO po novem v 89,23-odstotni lasti Slovenskih železarn in v 10,77-odstotni lasti Metala.

Učinki zmanjšanja obveznosti po prisilni poravnavi znašajo skupno 2,175 milijarde tolarjev. Osnovni vir za poplačilo terjatve so sredstva iz naslova dezinvestiranja, iz naslova terjatve in prodaje poslovnih deležev v novih hčerinskih družbah. Čim bolj uspešno bodo nove družbe poslovale, tem več bo STO iztržil s prodajo svojega poslovnega deleža v njih.

V postopku prisilne poravnave je terjatve prijavilo 111 upnikov. Upniški odbor, v katerem je bil tudi predstavnik delavcev, je načrt finančne reorganizacije soglasno potrdil. Pozitivno mnenje je k načrtu finančne reorganizacije podal tudi upravitelj prisilne poravnave Miran Ocepek.

»Sindikat SKEI v družbi STO je na problemu v podjetju začel opozarjati že pred štirimi leti,« pravi Janez Klančnik. »Če bi odgovorni pravočasno prisluhnili našim opozorilom, bi se podjetje lahko izognilo največjim težavam in odpuščanju trajno presežnih delavcev.«

Ko je vodstvo podjetja na sodišču vložilo predlog za uvedbo postopka prisilne poravnave, pa se je podružnica SKEI v podjetju začela boriti za to, da bi bilo število trajno presežnih delavcev čim manjše. »Število trajno presežnih delavcev smo uspeli bistveno zmanjšati,« poudarja Klančnik. »Poleg tega pa si prizadevamo, da bi trajno presežni delavci imeli prednost pri zaposlovanju v nekaterih drugih družbah. Za 50 do 70 delavcev se odpirajo zaposlitvene možnosti v podjetju Styria.«

Sicer pa so tudi delavci v postopku prisilne poravnave prijavili terjatve, ki bodo zdaj poplačane samo 20-odstotno. Gre v glavnem za letošnji neizplačan regres za letni dopust in še nekatere manjše terjatve. Druge prejme vključno s plačami, ki so nekoliko nad kolektivno pogodbo, pa so delavci kljub težavam v podjetju prejimali redno. Tudi to je v veliki meri zasługa sindikalistov, ki so z vodstvom podjetja nenehno v socialnem dialogu za uresničevanje delavskih pravic.

T. K.

Predstavniki upnikov so soglašali z načrtom finančne reorganizacije, po katerem bo podjetje STO ustanovilo tri hčerinske družbe (Stroji, Valji in Sistem-ska tehnika) in vanje prezaposlilo večino delavcev.

sredi prejšnjega tedna. Upniki so v postopku prijavi skupno 4,427 milijarde tolarjev terjatve. Po načrtu finančne reorganizacije, ki ga je sprejelo nekaj več kot 95 odstotkov upnikov, bodo le-ti dobili v enem letu poplačanih 20 odstotkov priznanih terjatve s petodstotnimi medbančnimi obrestmi.

Po programu prisilne poravnave bi lahko družba STO odpustila 227 trajno presežnih delavcev, vendar pa bo tudi zaradi aktivnosti SKEI po Klančnikovih besedah brez dela ostalo okoli sto delavcev manj.

Naročilnica

Naročamo izvodov priročnika za sindikalne zaupnike **Osnove ekonomije in plačnega sistema** avtorja Braneta Mišiča. Cena za izvod je 1500 tolarjev (v ceno je vključen davek na dodano vrednost). Poštino plača naročnik ob prevzemu. Naročnik lahko priročnik osebno dvigne v Domu sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4.

Priročnik(e) nam pošljite na naslov

Naslov plačnika

Davčna številka plačnika

Podpis in žig odgovorne osebe

Naročilnico pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Priročnik lahko naročite tudi po faksu 01/23-17-298.

Vodstvo SKVNS skrbi za načrtno usposabljanje sindikalnih zaupnikov

Seminarja SKVNS o plačnih sistemih in kolektivnih pogodbah se je udeležilo petnajst zaupnikov.

V preteklih dveh tednih smo za predsednike sindikatov podjetij in zaupnike SKVNS izvedli kar dva seminarja. Dvodnevni seminar o zakonu o delovnih razmerjih je bil 18. in 19. novembra v Zdravilišču Dobrna, 24. oktobra pa smo po naročilu vodstva sindikata izvedli še seminar **Plačni sistemi in kolektivne pogodbe**.

Seminarja se je udeležilo petnajst predsednikov sindikatov podjetij oziroma sindikalnih zaupnikov iz dvanajstih različnih podjetij (JP Energetika Ljubljana, Nepremičnine Celje, Pogrebno podjetje Maribor, KSP Hrastnik, KSP Sežana, JP komunala Sevnica, Obad Ljubljana, Domplan Kranj, OKP Rogaška Slatina, Snaga Maribor, Snaga Ljubljana, Komunala Trebnje).

Udeleženci seminarja so se seznanili s plačno politiko kot sestavnim delom poslovanja in makroekonomskega okolja, plačnimi sistemi doma in v državah EU, podlagami za določanje osnovnih plač, stroški, davki ...

Pri obravnavi kolektivnih pogodb pa so obravnavali makroekonomsko politiko in dodano vrednost kot osnovo za uravnavanje plač. Pri obravnavi tarifnih prilog so se seznanili s pomembnostjo dobre priprave na pogajanja z delodajalci in spremljanjem izvajanja kolektivnih pogodbah v skladu s sprejetimi cilji.

Strokovni izvajalec seminarja je bil Brane Mišič, izvršni sekretar v ZSSS. Udeleženci so bili z vsebino in predavateljem zelo zadovoljni. Poleg vprašanj, ki so zadevala vsebino seminarja, so udeleženci želeli tudi odgovore na vprašanja nekaterih drugih področij, predvsem delovne zakonodaje.

V odgovorih na anketne vprašalnike pa so izrazili željo še po nekaterih dodatnih znanjih, kot so: pogajanje z delodajalci, varnost in zdravje pri delu, ekonomija, delovna razmerja.

Vanda Rešeta

WOMAN! faksa!
profesorjev!
izpitov!
statusa!
seminarjev!

Začetek zavarovanja!

Prišel je čas za dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Dobrodošli v svet odraslih.

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

		1		2		3													
Nova Delavska enotnost		MOŠKI KLOBUK IZ TANKE KLOBUČEVINE		KNJIŽNO: SENČENJE		GRAFIK DEBENJAK		MAKEDON. REVOLUCIONAR. (IZ CRK: CAVE)		ATA V MESCANSKEM OKOLJU									
SOL BOROVE KISLINE																			
MAJHNA OSA																			
LOPAR																			
BABIČA V MESCANSKEM OKOLJU																			
Avtor: Rudi Murn	NEKDANJI MUSLIMAN, SODNIK V JUGOSLAV.	STANJE ONEMOGLEGA ČLOVEKA	KRALJ ŽIVALI	KILO-METER SKLADAT, ADAMIČ			BRANIŠLAV NUŠIČ	ZVEZNA DRŽ. ZDA Z GL. M. DES MOINES	AVSTR. KNJIŽEV. EKSPRESIONIST (FRANZ)	ETIOPSKI GOSPOD	BISTVENA SEŠTAVINA								
MAJHNA KOLERABA											MESEC V LETU			STANE ROZMAN	KINEMATOGRAFSKA DEJAVNOST			VLADAR HUNOV. «BĀČ BOŽJI»	
SLABOKRVNOST											ZVEZNA DRŽ. ZDA ČEVLJARSKA NIT								
TUJA PLAČILNA SREDSTVA							AM. FILM. IGRALKA (NATALIE, 1938-81)					URADNI JEZIK IZRAELA							
IVAN MINATTI			IRONIČNO: ITALIJAN				ANDREJ KURENT			POŠKODBA NEMŠKI PISATELJ, NOBEL. 1929				NIKELJ	PRIPADNIK BUROV				
HALOGENI KEM. EL., ZNAK: J				REKA V V. ANGL. NIKOLAJ ČERKASOV														OČESNA BOLEZEN, SIVA MRENA	
SODELAVEC DRŽAVNE OBVEŠČ. SLUŽBE							SEZNAM TISK. POPRAVKOV NALEPKA												IZUMRLA, NOJU PODOBNA PTICA
NAGRADNA KRŽANKA št. 37	LOČENA ŽENSKA UDAV																		IGRALKA THURMAN BELG. SLIKAR (JAMES)
BODLJAJ (REDKO)																			KRAJ PRI OPATJU
STANJE OSAMELEGA ČLOVEKA																			IGRALKA FARROW
MESTO V ITALIJI, SZ OD PESKARE																			AM. FILM. IGRALEC (LEE)
																			IGRALKA FARROW
																			ATAKA OKRASNA CVETICA, TULPA
																			JAZ
																			EDWARD TELLER SEV. AMER. INDIJANEC
																			VODNA ŽIVAL
																			EDWARD TELLER SEV. AMER. INDIJANEC
																			MLEČNI IZDELEK
																			SLOV. IGRALKA KACJAN
																			ČAPKOVA DRAMA NEM. IGRA S KARTAMI
																			VEČJA PTICA PEVKA, DRESKAC
																			ČAPKOVA DRAMA NEM. IGRA S KARTAMI
																			BACEK PRVI RIMŠKI ZALOŽNIK
																			FUNTEK ANTON IGRALKA MACGRAW
																			PREB. EV-ROP. DRŽ. PEVKA PRONIK
																			ZAMAŠEK EDO ŽITNIK
																			ZVEZDA V ORLU NATRIJ
																			ŠPANSKO ŽENSKO ČIPKASTO POKRIVALO
																			SLOV. SLIKAR IN GRAFIK MEŠKO
																			CSOKOR FRANZ – AVSTR. KNJIŽEVNIK, EKSPRESIONIST
																			PRVA IN ZADNJA ČRKA
																			KARENINA

GESLA NAGRADNE KRŽANKE št. 37 (30. 10. 2002):

1:

2:

3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 11. novembra 2002.**

Pravilna rešitev gesel iz 35. številke Nove Delavske enotnosti: 1. BEZEG, 2. ČRNI TRŃ, 3. GLOG, 4. LEŠNIK, 5. BRIN. Nagrado 5000 tolarjev prejme Sandra Štrasberger, Jakčeva 5, 1000 Ljubljana.